

LA FÉDÉRATION BALKANIQUE

BIMENSUEL

ORGANE DES PEUPLES OPPRIMÉS ET MINORITÉS NATIONALES DES BALKANS

БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЈА БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЈА
 BALKANSKA FEDERACIJA FEDERACIONI BALKANIK
 ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ FEDERATIA BALCANICA

بالقاز قەدراسیونی

BALKANSKA FEDERACIJA

POLUMJESEČNIK

GLASILO POTLACENIH NARODA I NARODNIH MANJINA BALKANA

APEL

Prijateljima «Balkanske Federacije»!

Pozivom na naš apel «Našim čitaocima» koji je izašao u br. 123 našeg lista želimo da upozorimo sve prijatelje «Balkanske Federacije», da sve veće potrebe našeg lista zahtijevaju bezodvlačnu stvarnu pomoć, ne samo moralnu, nego također i materijalnu. Naš je list, kako je poznato, list masa. On je glasilo balkanskih radnih masa, onih masa koje se bore za svoje nacionalno, političko i socijalno oslobodjenje. «Balkanska Federacija» vodi i prosvjetuje ove borbene radne mase, nastoji svim sredstvima da olakša i osigura njihovu pobjedu: faktično ostvarenje Balkanske Federacije radnih masa.

«Balkanska Federacija» pripada dakle potlačenim narodima i narodnim manjinama Balkana, radnicima i seljacima, nacionalnim revolucionerima Hrvatske, Makedonije, Kosova, Dobruđe, Trakije, Crne Gore, itd., — pripada svim ovim potlačenim, proganjanim, pljačkanim, mučenim, odnarodjivanim i istrijebljivanim borcima u jednakoj mjeri. Ali ona pripada i onoj ogromnoj balkanskoj emigraciji, raspršanoj po cijelom svijetu, ali najviše okupljenoj u kompaktnijim masama u Americi. Ostvarenje Balkanske Federacije omogućilo bi ovim milionima Balkanaca, koji mučno podnašaju sve tegobe emigracije, da se odmah povrate u svoj rodni kraj i da tamo žive u korisnom radu mirno i sretno.

Zato moraju svi prijatelji našeg lista, ne samo u balkanskim zemljama nego i u inostranstvu, da se pretplate i da traže u što većem broju nove pretplatnike, nego i da organizuju i sakupljaju priloge za naš list. Sve balkanske grupe koje teže za oslobodjenjem Balkana moraju da pokrenu akciju u korist našeg lista. Tako će ispuniti na efikasan način svoju prvu dužnost u odbrani sopstvenih interesa, interesa svojih naroda — odbranu koju je sa tolikom požrtvovnošću preuzela «Balkanska Federacija»; doprinijet će tako stvarno brzom ostvarenju našeg zajedničkog ideala: oživotvorenju slobodnih republika radnih masa Balkana.

Mi upravljamo ovaj apel na sve prijatelje Balkanske Federacije, a osobito na balkanske emigrante u Americi i molimo ih da razviju svu svoju energiju, da održe svoj organ i da ga održe još jačega.

Uvjeti pretplate naznačeni su u listu. Administracija lista domalo će razaslati sabirne arke za prikupljanje priloga i pretplatnika u živoj nadi, da će ovi biti brzo ispunjeni.

Sve novčane pošiljke treba slati na adresu: Postscheckkonto No. D-73.795 Wien, Autriche,
 a pisma na: Wien, IX., Postamt 71, Postfach 50.

Balkanska Federacija

Prošlost Hrvatskog seljačkog pokreta i njegovi izgledi u budućnosti

Na svršetku 19. stoljeća, skoro nakon oslobodjenja od feudalnog kmetstva, našao se je seljak, kao druguda po Evropi, tako i u Hrvatskoj u nuždi da zauzme kakav takav stav prema novome gospodarstvu: bankaru, nefeudalnom veleposjedniku i militarističko-birokratskoj državi, koja je u Hrvatskoj bila izražena u ustavnoj, ekonomskoj i političkoj supremaciji grofovske i buržujske asimilatorske Mađarske.

Taj stav bio je u Hrvatskoj zauzet oprezno, plašno i vrlo umjereno osnutkom Hrvatske Pučke Seljačke Stranke (HPSS) godine 1904., osnovane od braće Antuna i Stjepana Radića. Antun bio je skoro čisti intelektualac, pa se je najprije povukao, a godine 1919. umro. Stjepan Radić ostade nakon rata sam ideolog i šef stranke.

Svjetski rat izveo je radikalizaciju ideologije HPSS. Danas više nije ni potrebno reći, kako i zašto, jer svatko

zna, da je i hrvatski seljak na fronti i iza fronte, kroz četiri godine rata proživio cijelo stoljeće. HPSS je otvoreno i jasno razvila one točke svoga programa, koji su iz starog programa od 1904. tek kao pupoljci stidljivo provirivali ili ih tamo uopće nije bilo. Potrebno je radi zaključka, koji želim izvesti iz konstatacija ovoga članka, da odmah ovdje iztaknem u najkraćoj formi glavne točke poslijeratnog programa HPSS, koja se je godine 1920., pred izbore za konstituantu, proglasila i nazvala Hrvatskom Republikanskom Seljačkom Strankom (HRSS).

Evo tih glavnih programskih točaka:

1. Kao svaki narod tako i hrvatski narod ima pravo samoodredjenja. Na osnovu toga prava hrvatski narod traži, da njegova domovina Hrvatska bude uređjena kao seljačka republika.

2. Hrvatski narod nije proti nijednom narodu, dakle niti proti srbskom narodu, pogotovo jer je i srbski narod od svoje gospode tlačen i izrabljiv, nego je proti srbskoj gospodi, to jest proti monarhiji i beogradskoj velesrbskoj buržoaziji. Srbski seljak još spava kao što je nedavno spavao i hrvatski seljak, no probudit će se, a hrvatski seljak mu u tom mora pomoći.

3. Teritorij, koji se zove država Srba, Hrvata i Slovenaca, je međunarodni priznat teritorij naroda srbskog, hrvatskog, slovenskog, crnogorskog i makedonskog, te narednih manjina, koje s tim narodima zajedno žive. Taj teritorij i njegovo bogatstvo ne pripada, niti vladodržcima, a niti domaćim ni stranim kapitalistima ili imperijalistima, koji se svi u običajnoj terminologiji HRSS zovu pljačkaši. Teritorij Jugoslavije može se uvećati samo dobrovoljnim pristupom Bugarske, pa i Albanije, ali tek onda kad podržuje Srba, Hrvata i Slovenaca bude federacija seljačko-radničkih republika, pa kad uslijed toga to isto postanu i Bugarska i druge susjedne zemlje. Radi toga cilja Hrvatska i ostaje u zajednici Srba, Hrvata i Slovenaca ili Jugoslaviji. Konačni cilj: federacija svih seljačko-radničkih republika na Dunavu, Balkanu i istočnom Jadranu ujedno je garancija za slobodu i razvoj hrvatskog naroda.

4. Zemlja pripada seljaku, a tvornica radniku, i to bez odštete. Kolektivno gospodarenje (zadrugarstvo, zemljišne zajednice, imovne općine, itd.) imaju prednost pred individualnim gospodarstvom, te kolektivno gospodarenje u republici Hrvatskoj ima biti ustavom i zakonom podupirano. Seljak i radnik dva su brata, pa ako hoće pobijediti, moraju se zajedno boriti.

5. Poslijeratni hrvatski seljak ne smije se više bojati pa se ni ne boji ni popa ni žandara ni činovnika. Školani čovjek i uopće mali građanin, ako je pametan, pošten i radin, neka bude seljaku i radniku prijatelj i saveznik, no ne može mu biti ni gospodar ni pokrovitelj. Hrvatski seljak je protiv svakog imperijalističkog rata. On će nositi pušku samo da osvoji i brani svoju hrvatsku republiku. U navalni rat hrvatski seljak ne ide proti nikome a najmanje proti sovjetskoj Rusiji.

6. Sovjetska Rusija, prva država seljaka i radnika, oslon je i nada seljaka i radnika na cijelom svijetu. Prijateljstvo prema sovjeticima, a nepovjerenje prema reakcionarnoj Mađarskoj i Italiji, i uopće prema imperijalističkim i reakcionarnim državama, to je osnovna nota hrvatskog seljačkog pokreta i osnovna misao Stjepana Radića. Mađarska može u kolo s nama, ali tek kad bude republika seljaka i radnika. Od grofovske Mađarske i osvajačke Italije ne može se hrvatski narod ničemu dobru nadati i ne smije im upravo ništa vjerovati, baš kao ni srbijanskoj gospodi. Ove tri bande — gospoda velikosrbska, mađarska i talijanska — uvijek su spremni složiti se proti seljačkoj i republikanskoj Hrvatskoj pa provesti amputaciju to jest: Dalmaciju pripojiti Italiji, a Hrvatsku Mađarskoj, dok bi ostalo pridržala Velika Srbija. Pod Mađarskom Hrvatima bi danas išlo ne samo ne bolje nego deset puta gore nego prije rata. Zato je Stjepan Radić do zadnjega svoga daha jednako nepomirljiv neprijatelj hrvatske frankovštine kao i velikosrbske balkanštine. Spas je samo u zajedničkoj borbi malih polaćenih naroda proti gospodskim (t. j. buržujkim) vladama bilo domaćim bilo tuđim izvana nametnutim vladama.

To su eto misli vodilje Stjepana Radića, to su glavne točke program i politike HRSS, to je pravi osjećaj hrvatskog seljačkog naroda. S ovom ideologijom i ovakvim pogledima osvojila je HRSS povjerenje hrvatskog seljaštva i brzo postala jedina politička predstavica njegova. S izbornim uspjesima, kakove je u Hrvatskoj postizavala HRSS ne može se ponijeti seljačka stranka nikoje druge zemlje.

No ideološkoj savremenosti i brojčanog jakosti trebala je HRSS dodati još nešto treće: revolucionarnu nepopustljivost i odlučnost. Toga Stjepan Radić nije učinio, jer je uslijed svoje gradjanske političke naobrazbe i svog ličnog temperamenta podlegao zabludi, da će se hrvatsko pitanje i pitanje uređenja balkanskog poluotoka uopće riješiti gumenim kuglicama. Tu je zabludu najprije platio kapitulacijom godine 1925., kad je HRSS pokorno izbacila slovo R i postala HSS (Hrvatska Seljačka Stranka), a onda i svojom glavom, kad je dne 20. juna 1928. Puniša Radić izvršio smrtnu osudu u tmini izrečenu proti Stjepanu Radiću.

Sada treba staviti jedno pitanje. Evo toga pitanja. Što je trebalo učiniti iza 20. juna, dana Radićeve smrti? A onda, izpredimo malo ono, što je trebalo učiniti, s onim, što je doista učinjeno.

Hitcem u beogradskoj skupštini nije samo smrtno ranjen Stjepan Radić, nego je također za uvijek i za svakoga — pa i najglupljega — oborena svaka obmana o mogućnosti «sporazuma» između hrvatskoga naroda i beograd-

skih vladodržaca, obmana, na kojoj je navodno bio sagradjen i pokušaj «sporazuma» od jula 1925. To je tačno, i u tom se svi slažemo. Ali što je trebalo učiniti? Trebalo je povući najjednostavniju, najlogičniju i najprirodniju konsekvenciju na svijetu, to jest, pošto se je izjalovio nesretni pokušaj suradnje s Beogradom, trebalo je učiniti jednostavnu povratu u predjašnje stanje, vratiti se starome programu HRSS, vratiti se hrvatskom republikanskom seljačkom pokretu i pristupiti novoj revolucionarnoj suradnji s ostalim zarobljenim i opljačkanim balkanskim narodima, trebalo je, jednom riječju, odlučnije nastaviti ondje gdje se je prestalo 1925.

Ali taj i jedino logičan i jedino potrebit korak vodstvo nije učinilo. Nego što je učinilo umjesto toga? Najprije je seljačko-demokratska koalicija dne 1. augusta 1928., kad je Stjepan Radić već ulazio u agoniju, prihvatila onu bezbojnu i kukavnu rezoluciju o preuredjenju države. Ta rezolucija djelovala je kao hladan mlaz vode na hrvatski narod, spreman na borbu. Ta rezolucija ožalostila je Stjepana Radića na smrtnoj postelji. Ali je zato ta rezolucija zadovoljila i ohrabrila beogradsku diktaturu, koja je već davno spremjena čekala, da ukine ustav i da se predstavi svijetu bez maske parlamentarizma. A dalje, poslije smrti Radićeve? Četvorka koja je samu sebe proglasila vodstvom HSS i hrvatskoga naroda, to jest gospoda Maček, Predavec, A. Košutić i Krnjević najprije nisu cijele mjesece učinili baš ništa. Ukinuće ustava i uvođenje diktature pozdravio je Maček kao sretno razkopčanje glasovitog «lajbeca». A kasnije je četvorka stala zavidjati «slavi» frankoveca Pavelića, koji se je najprije u Sofiji pobratio s najgorim krvnicima bugarskih i makedonskih seljaka i radnika i makedonskih revolucionera, a onda se stavio u službu Mussolinijevu, da mu u ime zagrebačke Vlaške ulice ponudi na dar hrvatsku Dalmaciju. *Zavedeni tom «slavom» Krnjević i A. Košutić pošli su Pavelićevim tragom, jer im je taj trag očito mirisao bolje nego li primjer Stjepana Radića.*

Sad je sasvim jasno, zašto je smrt Radićeve izazvala toliku radost ne samo u Beogradu nego još i u Rimu i u Pešti. Bilo je dosta samo nekoliko mjeseci, da četiri suradnika Radićeve objese na klin Radićeve ideologije, pak da, postavši čisti frankovci, traže pomoć za političko oslobodjenje Hrvatske ondje gdje tu pomoć ne će i ne mogu dobiti — kod neprijatelja svakog ozbiljnog oslobodilačkog pokreta, pa i pokreta hrvatskoga. U razloge, kojima će oni možda pokušati opravdati svoj postupak, ne vjeruju ni oni sami pa se neka ne nadaju, da će im vjerovati hrvatski narod. Što se napose tiče dra. Mačka, on se danas nalazi u tavnici, pa već radi toga zaslužuje simpatije svih slobodnih ljudi. No te simpatije ne odriješuju ga od grijeha, što se kao formalni nasljednik Stjepana Radića nije ponio i kao pravi nasljednik, pa HSS nije uputio onom stazom, kojom bi ju poslije 20. juna 1928. bio poveo Stjepan Radić, da je ostao živ.

Ali se beogradska diktatura ljuti vara, ako ona misli, da je likvidacijom bivšeg vodstva HSS postigla neku aktivu u svojoj jednoj bilansi na kraju prve godine svoga vladanja. Ta je bilansa pasivna u ovoj kao i u svim ostalim stavkama. Beogradska se diktatura vara, ako si misli pomoći izvlačenjem kojekakovih Rittiga i njemu slične inteligencije iz hrvatske političke reportarnice. *Kralj Aleksandar neka se za uvijek odreće nade, da će on hrvatskom narodu imenovati vodje. On je za to najnepodesnije lice na svijetu.*

Ako se je onemogućilo nesposobno bivše vodstvo HSS, nije time likvidiran hrvatski seljački pokret. Između četiri milijuna Hrvata ustat će ljudi, koji će znati i htjeti nastaviti ondje, gdje se je stalo 1925., i to tako što će staru ideologiju HRSS oživiti novim revolucionarnim dahom i poletom.

Zagreb, dne 1. januara 1930.

Ivan Dravski

U zemlji pokolja

Na Kosovu

II.

Pod jarmom ubojica

Albanac, na Kosovu i u Makedoniji, ne uživa niti prava na goli život: svaki Srbin može nekažnjeno i otvoreno da ga ubije.

Svaki Albanac, podanik jugoslavenski, meće svaki čas svoj život na kocku. On može da bude ubijen u svojoj kući, u času, kada ju napušta ili kada se u nju vraća, i na bilo kojem mestu.

Zrtve koje ovde padaju ne mogu se kategorisati kao drugovde. Ovde se ne radi o jednom Radiću ili o šefu bilo kojeg pokreta. Dosta je da neko samo pripada albanskoj naciji

i tim je već zaslužio da bude eliminiran . . . Dogadjalo se je često da je jedan Albanac bio ubijen samo zato, što je priroda počimila zločin i stvorila ga «lepa i jaka» . . . A na Kosovu je rasa za njenu nesreću u isto vreme i lepa i zdrava . . .

Današnji veliko-srpski vlastodršci u Jugoslaviji nalaze se gotovo svi na čelu odvratne «Bela Ruke», ove velike terorističke organizacije koja se je odlikovala time, što je igrala glavnu ulogu u provokaciji balkanskog i svetskog rata. Bezbrojni ubojice Albanaca na Kosovu i u Makedoniji pripadaju svi ovoj organizaciji. Oni su svi u bratskim odnošajima sa vlastodršcima i uživaju istu neprikosnovenost kao i njihovi šefovi . . . Treba spomenuti, da svi sudije i svi advokati na Kosovu nemaju druge vrednosti, osim što pripadaju «Beloj Ruci». Tako su svi zločini, organizovani od Beograda i izvršeni od lokalnih vlasti ili pod njihovim vodstvom — vladina dela, pa ih sudovi nikad ne dohvate i tako ubojice ostaju uvek nepoznati . . .

U ovako sjajnim prilikama izvršili su saveznici «Bela Ruke», sve sami razbojnici, beskonačnu seriju zločina svake vrste. Ovde ćemo, radi primera, doneti jednu veoma malu listu i napomenućemo da se veći deo imena ovih žrtava nalazi u zapisniku ogorčene debate koja se je nedavno vodila u albanskom parlamentu.

Nazim Gafur, bivši prištinski poslanik u Skupštini, teško ranjen u Beogradu 1925. god., a 1926. ubijen u Prištini.

Redj Alija, seljak, ubijen u Podgoru (srez Peć) 25. avgusta 1926.

Hasan Uka, seljak, ubijen u po bela dana u Vreli (srez Peć), 8. oktobra 1928.

Medjid Bekir, seljak, ubijen u Nogi (srez Dibra) polovinom novembra 1928. od nekog Markovića, komandira žandarmerije u Rijeci.

Muslim Bajram, seljak, ubijen od istog Markovića u Sentici, u junu 1928.

Zekir Smajli, seljak, ubijen u Prešonici od narednika mesne žandarmerije Kaprijevića, 15. jula 1929.

Murat Fazli, seljak, ubijen u svojoj kući u Ničkoru od narednika Lazovića, komandira žandarmerijske stanice u Mihrovi, 15. jula 1929 . . .

Itd., itd., itd.

Ostaje da zaključimo: *Od prvih dana srpskog osvojenja Kosovo je zemlja, gdje nema prava ni na goli život. Tu vlada tipična organizacija ubojica i ovaj užasni režim traje već preko osamnaest godina. Radi se dakle o tome, da se spasi opstanak naroda, da mu se osigura najelementarnije pravo, pravo na goli život . . .*

I sramotna beogradska štampa tvrdi da nacionalne manjine u Jugoslaviji uživaju široka politička prava!!!

Madrid, 7. januara 1930

Bedri Pejani

Sovjetska moldavska republika

Mlada sovjetska moldavska republika slavila je na 12 oktobra petogodišnjicu svog opstanka.

Ima tome pet godina, što je jedna delegacija moldavskih radnika i seljaka, koja je došla na zasjedanje izvršnog odbora sovjeta Ukrajine, predložila u ime 600.000 stanovnika pograničnih pokrajina Besarabije, koju od 1918 drži okupiranu rumunjska vojska, rezoluciju, koja je izražavala želju, da se organizuju u jednu nacionalnu republiku. Tako je bila osnovana autonomna sovjetska moldavska republika, čije žiteljstvo vezano istom rasom, istom istorijskom prošlošću, istim revolucionarnim borbama sa stanovništvom Besarabije smatra ovu kao sastavni dio moldavske republike, dio, koga su privremeno prigrabili rumunjski zavojevači.

Pa tako je slobodnom voljom moldavskog naroda osnovana u krilu sovjetske Unije slobodna republika Moldavija na granici nesretne Besarabije, koju uništi čizma rumunjskog žandara po nalogu imperijalizma antante.

U toku prošlih pet godina razvijao se je nacionalni i kulturni napredak Sovjetske Moldavije, usprkos dviju slabih žetava na vidljivo upadan način. Pošto je Moldavija poljoprivredna i vinogradarska zemlja, najglavniju brigu obratiše Sovjeti poljoprivredi, vinogradarstvu, vrtljarstvu. Time što smo preko Moldavske Poljoprivredne Banke davali dugoročne kredite privatnim i kolektivnim gospodarstvima seljaka, kupovali stoku, orudje i poljoprivredne sprave itd., postigli smo u poljoprivredi ovaj progres: površina zasijane zemlje, koja je 1925 iznašala 490.000 hektara (99% u odnosu prema pred ratnoj površini), iznašala je u 1929 godini 526.000 hektara. Bilo je podijeljeno kredita 300.000 rubalja za nabavku stoke; površina vinograda porasla je poslije 1927 za 268%, površina voćnjaka za 120%, a vrtala za 140%. Od državnih zemalja rezerviran je poseban fond od 21.937 hektara za vrtljarstvo i

od 41.251 hektara za vinogradarstvo. Melioracioni radovi bili su i time izvedeni, što je bila u Tiraspolu, sadašnjem glavnom gradu Moldavije, instalirana velika električna centrala i ova centrala omogućuje, da se zemljišta, koja su najviše izložena suši, pretvore u plodne zemlje. U isto vrijeme u toku ovih zadnjih godina, izvedeni su ogromni radovi na regulisanju Dnjestra, koji je svake godine poplavljavao prostrane krajeve. Osnovane su tri stanice mašina i traktora za obradivanje zemljišta, a glavna u pustinji od 15.000 hektara. Broj kolektivnih seljačkih gospodarstva povećao se u 1925 od 116 na 406, u 1929 iznosi taj broj 10.516. Ovaj broj predstavlja 9% od ukupnog broja seljačkih gospodarstva.

U okolini Borša osnovana je 1928 stanica za gajenje plemenite stoke, kao što i stanica za peradarstvo u Bizulu, ona je od neizmjerne važnosti za seljake Moldavije, obzirom na veliki izvoz jaja iz ove zemlje.

U toku ovih pet godina bila je reorganizovana fabrika šećera, koja je radila već prije rata i osnovama je fabrika za konzerviranje povrća, fabrika konjaka, fabrika alkohola za prerađivanje kokuruza, koga siju moldavski seljaci, fabrika biljnog ulja, a sada se, radi na gradnji fabrike za konzerviranje voća.

Ali poglavito na polju javne narodne nastave postignuti su osobito odlični uspjesi uslijed velike djelatnosti sovjeta. Godine 1924 bilo je samo 294 škole, od kojih ne poučavaše nijedna na moldavskom jeziku. Sada ima Moldavija 500 škola sa 56.000 učenika — a od ovih su 130 moldavske. Broj srednjih škola, kojih je 1924 bilo 11, iznaša sada 40, od kojih 11 moldavskih. Mjerama, koje je poduzeo Komesariat Javne Nastave u Moldaviji, bit će kroz tri godine uništen analfabetizam, koji je za doba carizma bio užasno raširen među moldavskim žiteljstvom, najzaostalijim pod carističkim režimom.

Da se sprema učitelji za moldavske škole, bila je pred tri godine osnovana učiteljska škola i narodni univerzitet. Jedan komitet znanosti i moldavske umjetnosti bavi se osobito filologijom moldavskog jezika kao i razvitkom moldavske knjige izdalo je u ovo posljednjih pet godina 160 školskih knjiga i na hiljade primjeraka ostalih knjiga u moldavskom jeziku.

Od 1928 udruženje moldavskih književnika izdaje novinu »Književna Moldavija«. Od utemeljenja republike izlazi tri puta nedjeljno »Crveni Radnik«, politička novina u moldavskom i ukrajinskom jeziku.

Treba istaknuti i velike uspjehe na polju javnog zdravlja. Mortalitet je uopće opao od 26,5 na hiljadu stanovnika u predratnim godinama na 17,5 u god. 1927. Mortalitet djece je spao od 19 na sto novorodjenih na 13 u god. 1927. Broj ljekarskih srezova, 9 na broju prije rata, povećao se je u 1929 na 42; broj ljekara u službi države povećao se je od 53 u 1925 god. na 140 u god. 1929. Opsežne mjere bile su poduzete na pobijanju tuberkuloze i veneričnih bolesti, podignut je u Buguli dispenzar i sanatorij za tuberkulozne, sa najmodernijim aparatima: isto tako dispenzar sa bolnicom za veneričke bolesti, a da ne brojimo pet savjetovališta za veneričke bolesti u selima.

Na polju zaštite materinstva i djece ustanovljene su dvije klinike za porođaj, pet savjetovališta i mliječne stanice za nejaku djecu. Broj bolnica iznaša sada 20, a broj poliklinika za radnike i namještenike 5.

Ekonomski napredak moldavske republike u pet godina njenog opstanka pokazuje najbolje njen budžet, koji je 1924 g. iznašao 2,840.000 rubalja, a u godini 1929 iznosi 12,330.600 rubalja.

Zamašni napredak, koga pokazuje mali, radini moldavski narod u Sovjetskoj Uniji na kulturnom i ekonomskom polju, najbolji je i najsajajni dokaz o ispravnosti pravca, koga slijedi Sovjetska Unija u svojoj nacionalnoj politici.

K. Arboré Ralli.

bivši Komesar Naroda za radničku i seljačku nastavu i narodno zdravlje Moldavije.

Pooštrenje zakona o zaštiti države

Najočigledniju potvrdu o svojoj slabosti dao je diktatorski režim baš za godišnjicu svoje vladavine novim pooštrenjem zakona o zaštiti države. Na 1 januara donet je čitav zakon sa novim odredbama o državnom sudu, iz koga vadimo sledeće paragrafe:

§ 2. Ako je neko u § 1 navedno krivično delo kažnjivo po odredbama više zakona, primenivaće se stroži zakon.

§ 3. Odgovaraće pred državnim sudom za zaštitu države i ona lica koja krivična dela po § 1 počinu u inostranstvu.

§ 4. Opšti deo krivičnog zakona (§§ 1—90) primenivaće se na sva krivična dela iz § 1 ovog zakona, izuzevši odredbu § 30, stav 1, član 1 krivičnog zakona, ako su stariji maloletnici navršili 18 godinu života.

Za dela po članu 1 zakona o zaštiti javne bezbednosti i reda u državi može sud za zaštitu države da osudi na doživotnu robiju.

§ 8. Svi sudovi, sve državne i samoupravne vlasti daveće pomoć državnom sudu za zaštitu države i državnom tužiocu kod ovog suda.

§ 14. Nema mesta žalbi protiv uapšenja, koje su odredile policijske ili sudske isledne vlasti. Ove vlasti nemogu uapšenje, koje su odredile svojim nalogom (zaključkom), da ponište bez naloga državnog tužioca kod državnog suda za zaštitu države.

§ 15. U slučaju apšenja mora istraga da bude završena u roku od osam dana nakon dana apšenja. *Važni razlozi čine iznimku.* Državni sud za zaštitu države može na predlog državnog tužioca kod državnog suda za zaštitu države i na temelju primljenih akata da produži ovaj rok najduže za mesec dana.

§ 16. Ako se u toku glavnog isledjenja pred državnim sudom za zaštitu države ispostavi, da utvrdjene činjenice imaju oznake drugih krivičnih dela, za koja su nadležni redoviti sudovi, suduće se i po ovim delima na temelju optužnice državnog tužioca, bez obzira na pravnu kvalifikaciju (ocenu) dela.

§ 17. *Nema pravnog sredstva protiv osude i ostalih zaključaka državnog suda za zaštitu države, kao niti protiv optužnice državnog tužioca ovog suda.*

§ 21. Odredbe ovog zakona važe i za krivična dela, koja su počinjena pre stupanja na snagu ovog zakona, ako prvostepeni sud nije još presudio po ovim delima.

Diktatura u škripcu

Opetovanje metoda iz 1925 g.

Sva nastojanja diktature da stvori pred svijetom utisak o «uèvršćivanju» i «uredjenju» države, o konačnom i radikalnom riješenju nacionalnih i socijalnih pitanja: diktatorskim ukazima o prestajanju postojanja nacija u Jugoslaviji, o skidanju s dnevnog reda najkrupnijeg socijalnog problema agrarnog, policijskom uredbom o obustavljanju borbe radničke klase stavljene pod jaram bezdušnih plaćakaša, — sva ta nastojanja pokazala su se uzaludna i svakim danom uzaludnija.

Uz gusle i talambase priredjena režimska komedija sa poklonstvenim deputacijama «predstavnik naroda» sastavljenih — od policije postavljenih — komesara i odbornika općina, izložila je režim više nego išta drugo općem preziru cijelog naroda.

Iskićeni izvještaji ministara-lakeja o «uspjesima» njihovih resora ne mogu da izbrišu strahovite rezultate jednogodišnje razbojničke i krvave vladavine: glad, bijedu u širokim seljačkim masama, krv, krv i krv u stotinama i hiljadama domova najboljih boraca naroda i ugnjetenog radništva. Ne mogu da popune prazne državne kase i razvedre mračna lica seljaka i varoške sirotinje stegnutih dugovima i porezom kao teškim gvozdenim lancem.

Nikoga više danas ne mogu obmanuti beogradski tirani a ne naročito onog koga bi tako željno htjeli obmanuti: mase potčinjenih naroda, da diktatu odobravaju i pomažu sva tri naroda: i Srbi i Hrvati i Slovenci preko svojih «narodnih predstavnika» u vladi. Davno je postalo jasno, da uz diktaturu stoji šaka prodanih Hrvata i sluga krupnih bogataša i veleposjednika; da je slovenački «narodni» predstavnik u vladi pop Korošec formalni zarobljenik diktature protiv koje se svakim danom sve jasnije i odlučnije okreće cijeli slovenački narod.

I danas u momentu sve većeg prijetećeg nezadovoljstva hrvatskog naroda, isto kao 1925 godine, u jeku razvoja hrvatskog seljačkog pokreta, danas diktatura pristupa istim zastrašavajućim sredstvima protiv hrvatskog naroda, hapseći vodju bivše hrvatske seljačke stranke i njegove najaktivnije saradnike. Samo sada s obzirom na radikalnije raspoloženje hrvatskih masa, diktatorski veliko-srpski režim mnogo teže muči uhapšenike, da ih samo slomi i natjera na kapitulaciju, vjerujući, da će tako slomiti cijeli hrvatski narodni pokret. Mi smo pouzdano obaviješteni da je uhapšenog radićevskog poslanika Begića tukao lično general Belimarković a zatim ga predao žandarmima koji su ga izboli bajonetima. Begić leži teško ranjen u bolnici, najstrožije izolovan od posjeta porodice i prijatelja da se ne bi saznalo za zvjerstvo policije. Istim mukama podvrgnuti su ostali uhapšenici omladinci Radićevci. A zatim je policija lažno objavila njihova priznanja u atentatu i terećenja Dr. Mačeka, i ako ta priznanja i terećenja ne postoje. Cijeli narod u Jugoslaviji doznao je već za ta mučenja i lažne policijske izvještaje o saslušavanjima o atentatu koji su pripremili policijski provokatori. Još samo «demokratska» evropska štampa nije dovoljno obaviještena. Još se samo demokratskom javnom mnijenju «prosvjećene» Evrope nije probudila savjest.

I poslije toga mučenja hrvatskih nacionalista Radićevaca dolazi završni čin. Diktatori nude Mačeku i drugovima slobodu, ako priznađu diktatorski režim. Naravno da će poslije doći ponude ministarskih fotelja onima koji bi se pokazali vjernim slugama beogradskih diktatora.

Dr. Maček je odbio tu sramnu ponudu, upravo učinio ono što cijeli hrvatski narod misli i osjeća. Zato je odmah sa još devet ostalih prijatelja ispraćen u beogradske zatvor, gdje će se mučenja pojačati da sklone Hrvate na kapitulaciju.

Zato je stalo diktatorima da slome Radićevce, kada jednako trube kroz evropsku štampu kako imaju za sobom cijeli hrvatski narod! Zato što je osim policijom postavljenih općinskih i oblasnih odbornika, osim jedne šake bogataša, cijeli hrvatski narod protiv diktature i što se sve odlučnije sprema na borbu. Diktatura se nalazi u većem škripcu nego ikada dosada: pritisnuta ekonomskim i finansijskim neudacima i pred otvorenim ustankom masa koje ne mogu i ne hoće više da trpe tiranski režim Beograda.

Karakteristično je, da čak i dosadašnje sluge režima, izdajnici Hrvati, osjećaju sa strahom vrenje u hrvatskom narodu i pokušavaju da se desolidarišu sa nekim djelima diktature. Tako je savski ban Šilović pomislio u jednom momentu, da zbilja predstavlja nešto u državi a ne običnog slugu režima kao i svaki žandarm i pokušao da požali uhapšene — da bi pred hrvatskim narodom pokazao, da se mučenja ne vrše sa njegovim pristankom. Zato će neposlušni sluga vjerovatno izgubiti banski čin.

Hrvatski narod je danas načisto, da mu predstoji otvorena borba, ustanak protiv diktatorskog režima, ako hoće da izvojuje svoju slobodu. Nikakve žrtve ne mogu više zaustaviti hrvatske narodne mase. Nikakvi manevri režima ne mogu spasti diktaturu.

I Dr. Maček i njegovi drugovi moraju i dalje biti svijesni toga, da najveće žrtve moraju dati, ako se traže od njih. Ali i oni i njihovi prijatelji iz vodstva hrvatskog pokreta na slobodi neka upamte dobro, da u pomoć hrvatskom narodu neće doći oni sa kojima se oni u Engleskoj, Italiji, Madjarskoj i Bugarskoj sporazumjevaju. Samo svojim snagama i udružen sa nacionalno-revolucionarnim pokretima ostalih naroda Jugoslavije i Balkana, u zajedničkoj borbi sa revolucionarnim radništvom može hrvatski narod izvojevati svoju nacionalnu slobodu i zbaciti jaram silnika i izrabljivača koji su ga doveli na rub propasti.

Ako vodstvo ne uvidja tu jasnu istinu, nju uvidjaju pritisnute mase hrvatskog naroda.

N. Matijević

Ko su novi „hrvatski“ banovi?

Kao što su banovi u najnovijim «srpskim» banovinama birani izmedju najpodlijih lakeja dvora i krvnika potlačenih naroda u Jugoslaviji, tako su i dva «hrvatska» bana — samo po izbor služnici svakom tuđem nasilnom režimu ili su potpuno tuđi narodnim potrebama i narodnim idealima, a osobitim omalovžavanjem, dapače prezirom susreću radni narod.

Za bana savske banovine bio je imenovan umirovljeni sveučilišni profesor *Dr. Josip Šilović*. Ovim imenovanjem pokazao je režim i slijepcu, kamo vodi i što hoće. Dugo, vrlo dugo bilo je ime prof. Josipa Šilovića u Hrvatskoj simbol izdajništva, podlosti i servilnosti. U krvavoj periodi banovanja zloglasnog madjarskog bana grafa Karla Khuen-Hedervarya bio je Šilović njegova desna ruka i najjači oslon imperijalizma madjarskog plemstva u Hrvatskoj. Kroz punih dvadeset godina Khuenove satrapije branio je Šilović na najpodlij i najperfidniji način sve zakonske osnovne, koje su išli za tim, da slome otpor Hrvata i uguše njihov pokret za otejepljenjem od Ugarske. Na svakoj toj krvavoj stranici hrvatske povijesti nalazimo ime prof. Šilovića, kako drskim ponosom izdajice i služnika stoji na braniku imperijalističkih interesa madjarske gentrye — a protiv svog vlastitog naroda. Nije moguće izbrojiti sva njegova sramotna djela, koja je počinio za vlade Khuen-Hedervarya (1888.—1903.) kao njegov eksponent. Dosta je spomenuti krvave izjore u Hrvatskoj kroz čitavu ovu periodu od 20 godina, na kojim je tekla hrvatska krv, a lješine ubijenih hrvatskih seljaka pokrivala birališta. Preko tih lješina stupali su «unionisti» ili — kako ih je narod zvao — «madjaroni» u sabor, da tamo brane tuđe interese i kuju lance slobodi svog naroda. Među najaktivnijim tim dželatima bio je baš prof. Dr. Josip Šilović, sada ban savske banovine i pouzdanik novog gospodara kralja Aleksandra. Pa kada su hrvatski narodni suci — porotna sudišta — redovito riješavali političke optuženike, tuda je ustao opet služnik Šilović i predložio u hrvatskom saboru, da se ukine porota, samo da se tako još više dodvori svojim gospodarima. I nakon pada Khuenova (1903.) i nakon sloma madjaronske

stranke (1906.) ostao je Šilović i dalje «vjerni unionista» koji je sve do 1918. neprestano naglašavao, da Hrvati treba, da državopravnu zajednicu sa Ugarskom čuvaju kao «zenicu svog oka»; da se bore kao lavovi za «sjaj krune Sv. Stjepana». Naravno, da diktatura nije mogla izabrati podesnijeg slugu, jer — kako sam Šilović reče — «kuda će suza, nego na oko».

Za bana primorske banovine bio je imenovan splitski advokat Dr. Gino (Ivo) Tartaglia. Potomak venecijanskih serdara, plemić de Konjsko, tipični predstavnik malo-varoške nadute gospode, koja rado govori «o zaostalosti našeg naroda» i o «spasonosnom dejstvu batina» — iz kruga je onih «dvanest mudraca», koji tobože odlučuju sa sudbinom hrvatskog naroda u Dalmaciji. I ako u stvari njihov upliv ne prelazi onaj stalni sto u poznatoj splitskoj kavani, oni su sada došli na vlast

«kao spasitelji naroda od zabluda demagogije» i «izbavitelji od tamnih stranputica separatizma» — podrškom diktature i njenih bajoneta.

Da toga nema, taj bi krug i dalje živio za svojim stolom u uvjerenju «o svojoj predestinaciji za više državničke pozive».

Gino Tartaglia je odanak realističke (napredne) stranke, koja je htjela privijanjem neznatnih socijalnih pflastera da riješava političke i ekonomske probleme. Toj školi ostao je dosada vjeran i o takvoj politici govori on još prigodom svojih službenih putovanja.

Da nije dovoljno kopati bunare i graditi čatrnje i župničke kuće, o tom će se novi ban Dr. Tartaglia de Konjsko i njegovi naredbodavci brzo uvjeriti, jer radni narod hoće vlast, a ne milostinju.

Jerko Katalinić

БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЈА

ДВУСЪДМИЧЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА ПОТИСНАТИТЕ НАРОДИ И НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА НА БАЛКАНИТЕ

До приятелите на „Балканска Федерация“

В връзка с нация апел, публикуван в № 123 на вестника, под заглавие «Към нашите читатели», ние бихме искали да напомним на всички приятели на «Балканска Федерация», че увеличаващите се нужди на вестника изискват незабавната техни ефективна, морална и материална, помощ. Ние го казахме вече, нашия вестник е вестник на самите балкански маси. Балканска Федерация е органа на трудящите се балкански маси, които се борят за своето освобождаване, национално, политическо и социално. Той осветлява и защитава техните интереси, направлява техните усилия, обединява ги, за да улесни и осигури техната победа — осъществяването на живата Балканска Федерация на трудящите се маси.

«Балканска Федерация» принадлежи, проче, на потиснатите народи и национални малцинства, на селяните, работниците и занаятчиите и национал-революционерите от Хърватско, Македония, Косово, Добруджа, Тракия, Черна Гора и пр. — от целия Балкан — еднакво потиснати, тероризирани, денационализирани, ограбвани и физически изтребявани. Тя принадлежи, на край на грамадната балканска емиграция, пржената по целия свет, групирана в компактни маси особено в Америка. Тъкмо заради това, тези маси трябва да я четат сами, да събират многобройни абонаменти и подписки за нея, които биха и позволили да

осигури своето съществуване. Всички приятели на вестника, тия които живеят на Балканите, както и ония в чужбина, имат длъжността да се абонират за «Балканска Федерация» и да събират нови абонаменти в техните среди. Всички национал-революционни и работнически балкански групи трябва да създадат специални акционни комитети, които да открият и организират подписка за вестника. Така те ще изпълнят своята първа длъжност към своя собствен вестник и към интересите на собствените си народи; така те ще подпомогнат практически близкото осъществяване на техния общ идеал — Федерацията на Свободните републики на трудящите се балкански народи.

Ние отправяме специално горещ апел към балканската емиграция в Америка, като я поканваме да развие максимум енергия, за да се притече на помощ на вестника.

Условията за абониране са дадени в самия вестник. В най-скоро време администрацията на вестника ще пустне листове за подписки, надевайки се, че те ще бъдат бърже изпълнени.

Всички пратки се адресират, както следва:

Postscheckkonto Nr. D-73.796 Wien, Autriche
и писмата на адреса: Wien, IX., Postamt 71, Postfach 50.

Балканска Федерация

Апел

До българския трудящ се народ

Инициативния комитет за подпомагане жертвите от фашизма е публикувал следния апел до българския трудящ се народ, на който ние с готовност даваме място в нашия вестник. Сведенията, които получихме напоследък, гласят, че секретаря на Инициативния комитет на помощната организация е арестуван, обвинен по ЗЗД и отведен в Софийския централен затвор.

Така, българското фашистко правителство иска да задигне всеки опит на българското работничество и селянство да защитят жертвите на белгия терор. Напусто! Революционното движение на българското работничество, подпомогнато от трудящите се в целия свет, ще изтържне, въпреки всичко, жертвите на белгия терор от кървавите лапи на фашизма.

Редакцията

В продължение на шест седем години българския трудящ се народ даде повече от 30.000 души жертви по градове и села в полето на политическите борби.

Ненаситна е класовата мъст на българската буржуазия. След масовото физическо изтребление на хиляди политически активни синове на трудящия се народ продължава изключителния режим, пълното политическо безправие, неограничена експлоатация, необуздан грабеж и незапомнен терор над работническата класа и трудящите се. Изключителните варварски закони, начело с ЗЗД грабят всеки ден из средата на тоя народ нови жертви; средновековна инквизиция придружава прилагането на тия закони. Свободата на словото и печата не съществуват за трудящите се. Цензура, конфискация и полицейски произволи над трудовия печат вилнеят. Само за няколко месеца **тридесет редактори** сж хвърлени в Централния затвор. Събрания, конференции, митинги, демонстрации не се позволяват на работници и трудящите се. Изпитаните стари организации на българския пролетариат за политическа, професионална и економическа борба бидоха обявени за нелегални, с което се цели преката и непосредствена подкрепа на социалпредателството — на широкия социализм. Наедно с обезправяване и терора над трудящия се народ върви и неограничената експлоатация над него. Корупцията в управляващите се шири. Задълбочава се финансовата и стопанска криза на страната. Безработицата и глада сж непоносими и водят към израждане на трудовия народ. Трудящите се в България, начело с работническата класа и нейния класосъзнателен авангард, винаги сж водили една героична класова борба против престъпните на фашистката диктатура и капиталистическата

експлоатация. Но от две години насам те преминаха в ксидра настъпление. И сега ние се намираме в периода на грандиозни класови борби, в които вземат участие маса трудници се. Тазгодишните стачки на тютюноработници, текстилци и др. сж само един етап в разгръщането подема на масите. Класовите борби постоянно се изострят и фашистката диктатура преминава към все по-големо засилване на белия терор, към все по-систематично задушване на трудовите организации и печат. Това е необходим елемент за подготовката на империалистическата война, която е насочена на първо място против страната на социалистическото строителство, против държавата на работниците и селяните — Съюза на Съветските Социалистически Републики. Затворите сж пълни с политически затворници — мъже, жени, младежи. Емигрантите скитат по чужбина. България е обхрната на гюрма. Училища се закриват — участъци и затвори се строят. Семействата, близките и децата на затворниците, емигрантите и избитите живеят в черна неволя, гладни, голи, пред свирепата зима. Години вече трае това положение. До кога? България не е населена от детективски шайки на фашистката власт. Трудящия се български народ трябва на изтръгне от лапите на белия терор и буржуазното класово правосъдие всички свои борци — техна жертва. Той трябва да облекчи всячески техната участ и да ги запази за своите борби. Към него отправяме ние пламенен апел да се шритече на помощ на жертвите и да излезе на борба против вилнеющата в страната политическа чума, — фашистката диктатура и белия терор.

В всички страни съществува организация за подпомагане жертвите на фашизма. Българския пролетариат е подпомагал пострадали не организирано: чрез лични дарения, подаръци на затворниците или близките им и пр.

Време е да се създаде у нас една масова класова организация за подпомагане всички жертви на фашизма, без разлика на политически убеждения. В нея трябва да участвуват работници, селяни, занаятчи, трудова младеж, учащи се, трудова интелигенция, бежанци, жертвите на белия терор, техните близки, жертвите от войните, безработните, бившите фронтовици и пр. В тая организация трябва да бъдат привлечени индивидуално всички будни, смели, съзнателни и борчески синове на трудовия народ, а освен това да се привлечат за колективни членове: политически, про-

фесионални и др. економически и културни организации на трудящите се. Организацията се изгражда на почвата на демократически централизъм, с свои местни организации, изборни ръководства, контролни органи, конференции, конгрес. Всеки член плаща определен членски внос в местната организация. Помоща се изразява в следните проявления: а) юридическа, б) политическа, в) морална и г) материална. Едно от важните средства за подпомагането е шефството от дадена организация над затворниците от известен затвор или група затворници, отделен затворник, или група деца, или семейства от пострадали.

При организацията се създават бюра: а) за агитация и пропаганда, б) помощно бюро, в) за адвокатска защита, г) бюро за връзка с политическите затворници, д) бюро за децата на жертвите, е) бюро за безработни.

Устройват се вечеринки, утра, беседи, събрания. Пускат се масови подписки, митинги, демонстрации.

Ние ви зовем за изграждане на тая организация в името на следните лозунги на трудящите се маси:

1. Пълна и безусловна амнистия за политическите затворници и емигранти на трудовия народ.
2. Премахване на всички изключителни закони, начело с ЗЗД.
3. Издръжка от държавата и свободно подпомагане всички жертви на белия терор.
4. Премахване инквизицията при полицейските следствия и наказания на интелектуалните и физически палачи.
5. Гарантиране политическия режим и премахване дисциплинарното наказание на политическите затворници.
6. Свободно организиране и борба на трудящите се и легализиране на ВКП, БКМС и МОПР.
7. Против империалистическата война и в защита на СССР.
8. Против фашистката диктатура, за работническо-селско правителство.
9. Решителна и неспирна борба.
10. Подпомагане жертвите на фашизма.

На борба за изграждането на помощната организация!

**Централен инициативен комитет
на Организацията за подпомагане жертвите
на фашизма**

Адреса на комитета е: **Д. Владев**, пл. Позитано № 1 — София.

Тринадесетия конгрес на д-ва „Добруджа“

В течение на няколко години, от реставрацията на българския фашизъм, добруджанските бежански маси водят непрестанна борба против насилническите домогвания на върховизма всред добруджанското движение в България. В резултат на тая упорита борба, разложителната и предателска роля на добруджанските върховисти биде напълно разбулена пред добруджанската бежания и общественото мнение в България, а самите те, излезоха напълно осъдени и деморализирани. Те бидоха демаскирани като оръдия на българския правителствен фашизъм, целящ да въвлече организираното добруджанско движение в своя контрареволуционен курс, от една страна и като агенти на международния империализъм, в похода му за залягане робските вериги над угнетените; те бидоха посочени в истинския им лик като карьеристи и продажници, тжруващи с робската участ на угнетеното добруджанско население и непосилните тегла на прокудената емиграция; добруджанската бежанска маса ги видя като вулгарни престъпници и въоръжени терористи, организирани в разбойническото гнездо В. Д. Р. О., а поробеното население в Добруджа има нееднократно случая да изпита на собствените си плещи провокаторската им и обирническа «освободителна» дейност на набег.

Единственото средство с което фалиралния, осъден и деморализиран фашистки върховизъм продължава да тормози освободителното добруджанско движение си остава активната подкрепа и явно съдействие на българската власт и въоръжения бандитизъм на В. Д. Р. О. По пътя на насилията и полицейщината той узурпира управите на дружествата и съюза, спречва освободителните борби и дезорганизира движението.

Тринадесетия конгрес на д-ва «Добруджа», състоял се на 8, 9 и 10 ноември м. г. в Разград, биде подготвен и изнесен при една още по-натегната полицейска атмосфера, създадена от узурпаторите в Съюза. Този конгрес биде свикан в един момент, когато голема част от дружествата беха престанали да поддържат връзки с полицейския И. К., в друга част борбата против узурпаторството бе в пълния си разгар, а в трети, какъвто бе случая с Софийското дружество, назначените от И. К. настоятелства беха вече и формално бламирани.

Изпълнителния комитет употреби всички свои и на властта средства, за да опорочи закония състав на конгреса и да създаде свое болшинство. В Русе например, където има хилядна емиграция, 8-те делегати, които и се полагат, са избрани само от 38-те верни на И. К. водачи и членове на В. Д. Р. О.; от Варна се изпращат също така 11 делегати, «избрани» от 58 души; в София избраната с болшинство закона делегация, начело с д-р П. Вичев не се допуска на конгреса, като И. К. стъкмява своя делегация в канцеларията си; на 12-ия конгрес числото на членовете на Вишия съвет биде увеличено от 25 на 45, само и само да нарастне броя на участващите по право в конгреса; от всичко 92 делегати на конгреса, 62 представляват 105 дружества от всичко 108; като се има пред вид, че болшинството от дружествата се представляват от няколко делегати, става напълно ясно, че голема част от дружествата не са представени на конгреса. Но все пак, И. К. потърси най-главното средство за своето спасение в съдействието на полицията и въоръжените бандити на В. Д. Р. О., специално доведени да залащват и тероризират делегатите.

Добруджанската бежанска маса посрещна Разградския конгрес с надежда, че ще се тури най-после край на насилията, продажничеството и вмешателството на българския правителствен фашизъм в добруджанското движение и очакваха, че последното ще бъде гласнато по естествения му път, начертан от Великия Добруджански Събор, — път на еманципирано национал-революционно движение от политиката на българските, балкански и мирови империалисти, в единен фронт с всички национално и социално угнетени в Добруджа и на Балканите, чрез масовата революционна борба, към Свободна и Независима Добруджа, към Федерацията на Балканските народи. Изразител на тия шовели на добруджанското население, на емиграцията и болшинството от делегатите на конгреса се яви основателя на добруджанското движение в България, д-р П. Вичев. Топлия прием, обаче в Разград, устроен на софийската делегация, начело с Вичев, и ентузиазма на делегатите от речта му, с която приветства конгреса от името на Световната Противимпериалистическа Лига, стреснаха насилниците и узурпаторите и те пуснаха в ход бандитския си апарат. С подкрепата на местната власт те

отстранява Вичева и законната софийска делегация от конгреса, арестуваха и малтретираха последната и я заставиха насила да напусне Разград. Възмутеното болшинство от делегатите на конгреса започва да напуска конгреса и да се разотива. Изплашени, че ще заседават в празна зала, насилиниците завардят всички пътища и с оръжие в ръка завръщат разотиващите се делегати обратно в Разград, за да бъдат неми зрители в «работите» на конгреса под терора на пияните бандити.

На така устроения конгрес (против което се възмущава и част от буржуазната преса в България) са «взети» и решенията.

Отново се подчертава възвличането на организираното движение в противонародната политика на българската власт. Ново раболепие и угодничество пред световните империалисти и подтисници и специално пред сдружението на мировите грабителци, О. Н. Нови опити за възвличането на добруджанското движение и маси в подготвяните контрареволуционни походи против отечеството на пролетариата и освободените нации — С. С. С. Р. единствения защитник на угнетените народи. Отново търгувания с робската участ на добруджанското население и теглата на емиграцията. Особено характерен пример за продажническата физиономия на върховизма се явява искането му за заплащане на всички български училища и черкви по пазарна цена, от страна на Ромъния към българската държава! И най-после, да се усили похода и бандитските подвизи на В. Д. Р. О. против борческия фронт на добруджанската емиграция. Като верно оръжие и съюзник на фашизма и бандитизма се яви и този път социал-фашизма из средите на фалиралата социал-демократическа партия в България.

Продажничеството, терора и полицейщината обаче и този път неможаха да стреснат решената на борба против всекакви домогвания, добруджанска емиграция. Напротив, върховизма и социал-фашизма излязоха от Разградския конгрес окончателно демаскирани, изложени и без връзки с масите. Добруджанската емиграция изпрати Разградския конгрес с повишено съзнание за по-енергична и решителна борба срещу върховизката и насилническата напаст в добруджанското движение и организации. Тринадесетия конгрес показва ясно и категорично и на най-отявлените привърженици на общоделството, че с примиренчество, «тактика», «лавиране», «компромиси» и «надлъгване», горчивата чаша за отгърната борба с върховизма и бандитизма за спасението на добруджанското организирано движение не може да бъде отменена. Единния фронт между борческите елементи на добруджанските бежански маси се заздравя и укрепна и те поведоха още по-упорито, вече организирано, борбата за освобождението на съюза и дружествата от узурпаторството и върховизма, чрез прокламирането на Централния Добруджански Акционен Комитет.

К. И.

Молдавската сџветска република

Младата молдавска сџветска република отпразнува на 12 октомври 1929 год. своята петгодишнина.

Преди пет години, една делегация от молдавски работници и селяни, дошла на сесията на Изпълнителния комитет на Украинските сџвети, представи, от името на 600.000 жители от пограничните области на Бесарабия, окупирана от ромънските войски още в 1918 год., една резолюция, изразяваща желанието на казаното население да се организира в една Национална република. Изпълнителния комитет на Украинските сџвети одобри тази резолюция на молдавския народ и обеща на делегатите своята пълна морална и материална поддръжка за реализирането на това желание. Така бе основана независимата Молдавска сџветска република, чието население, свързано тесно по произход, история и по революционни борби с бесарабското население, счита Бесарабия като неразделна част от Молдавската република, част изтържната силом — временно — от ромънските окупатори.

Така, чрез свободно изразената воля на молдавското население, биде основана в рамките на Сџветския сџюз, свободната Молдавска република на самата граница на нещастната Бесарабия, потисната под ботуша на ромънския жандар, агент на империализма на Антантата.

В течение на изминатите пет години, културното и национално развитие на сџветската Молдавия напредваше блестяво, въпреки две лоши реколти. Молдавия, бидейки една аграрна страна и такава на производство на вина, главно внимание на сџветите на тази република беше насочено към техническото усъвършенствувание на земледелието, винарството, градинарството и пр. Вследствие на големия кредит, отпуснат на едноличните и колективни селски производства от Молдавската земеделска банка, ние реализирахме в

земледелието следния прогрес: 490.000 хектара пространство, засето през 1925 год. (99% от това преди войната), се увеличи на 526.000 хектара в 1929 год.; един кредит от 300.000 рубли годишно бе отпуснат за покупка на добитък; пространството, засето за лозя се увеличи с 268%, в сравнение с това от 1927 год.; това за лозови пръчки с 120%; това за зеленчукови градини с 140%. От принадлежащите на държавата имоти биде основан един специален фонд от 21.937 хектара за лозови пръчки и такаъв от 41.251 хектара за лозя. Една специална акция за подобрене на терена биде организирана чрез инсталирането на една електрическа фабрика в Тираспол, сегашната молдавска столица. Тази инсталация прави възможно трансформирането в плодородни полета на пространства изложени до сега на голема суша. Същевременно, през последните години, бе извършена колосална работа за канализирането на Днестър, който наводняваше ежегодно големи пространства.

Три депа за машини и трактори за полски работи бидоха основани от които главното обслужва едно пространство от 15.000 хектара. Числото на селските сдружения, колективни производства се увеличи от 116 през 1920 год. на 406 през 1925 год.; то достигна цифрата 10.516 през 1929 год., цифра която представлява 9% от общото число на земеделските стопанства.

Един завод за отглеждане и развъждане на добитък от добра раса биде основан през 1928 год. в областа на Борх, а също и една птицевъдна станция в Бициула: тази последната е от извънредно важно значение за молдавските селяни, като се държи сметка за извънредно големия износ на яйца, който прави тази станция.

Най-сетне в течение на тези пет години биде реорганизирана една захарна фабрика, която работеше още преди войната, като се основа една фабрика за консервиране зеленчуци, една за производство на коняк, една друга за спирт, за да се използва царевичата, култивирана от молдавските селяни, една фабрика за растително масло, а сега се работи върху организирането на една фабрика за нишесте, както и на една друга за консервирани плодове.

Но особено в областа на народната просвета беше реализиран блестяв прогрес, благодарение на активността на сџветите. През 1924 год. имаше всичко 294 училища, от които в нито едно не се преподаваше на молдавски език. Сега Молдавия притежава 500 училища с 56.000 ученици. От общия брой училища, 130 са молдавски. Брой на гимназиите се увеличи от 11, през 1924 год., от които нито една молдавска, на 40, от които 11 молдавски. Благодарение на мерките взети от министерството на народната просвета в Молдавия, неграмотността, която бе широко разпространена, — Молдавия бе една от най-назадналите области в царска Русия — ще изчезне напълно след три години.

За да подготви учители за молдавските училища, беше открито преди три години едно педагогическо училище, както и един народен университет.

Един специален Комитет за молдавска наука и изкуство се занимава изключително с изследване филологията на молдавския език, както и с развитието на молдавската литература и изкуства. Държавното молдавско издателство публикува в течение на последните пет години 160 училищни книги (училищни пособия) и други такива на молдавски език, напечатани в хиляди екземпляри.

От 1928 год., дружеството на молдавските писатели публикува вестника: «Литературна Молдавия».

Най-после от основаването на републиката насам се публикува един политически вестник, излизащ три пъти седмично на молдавски и украински езици, под името «Червенния Орач».

Требва да се подчертае също значителния прогрес, реализиран в областа на народното здраве. Общата смъртност се намали от 26.5 на хилядо, годишно (през предвоените години), на 17.5 през 1927 год. Детската смъртност се намали от 19% за новородените — на 13% през 1927 год. Числото на лекарите на държавна служба от 53 през 1925 год. се увеличи на 140 през 1929 год. Широки мерки беха взети за предпазване особено от развитието на туберкулозата и венерическите болести; създадох се: един диспансер за туберкулозни и един санаториум в Бутула, както и един диспансер с лечебница за венерически болести, без да се сметат създадените пет пункта за консултация по венерически болести в селата.

В областа на покровителството на майката и детето — беха създадени две клиники за акуширане, както и пет пункта за консултация и проверка на млекото за пеленачета. Броя на болниците и лечебниците сега достига 20, тоя на поликлиниките за работници и служаци — пет.

Економическия прогрес на Молдавската република в течение на тия пет години се вижда ясно от самия бюджет,

който, от 2.840.000 рубли през 1924 год., се възкачи на 12.330.000 рубли през 1929 год.

Забележителния възход който реализира малкият работен молдавски народ в Съветския съюз, чрез своя економически и културен напредък, е най-очевидното и блестящо доказателство за правотата на националната политика, следвана в Съветския съюз.

С. Арборе Рали

Бивш Народен комисар в Молдавската съветска република

Героичната борба на българския пролетариат

Гладни стачки в Централния затвор в София

1925 г. Протест против обесването на затворника Милтенев — едnodневна гладна стачка. Наказание за нея: двама души с един месец карцер, останалите — 15 дена уединение.

1926 г. Когато един надзирател е нанесъл побой над затворник — осъдените на смърт тропали по вратите. Наказани мнозина по 5 дни карцер.

1927 г. Нова година, когато митрополит Стефан и дами посетили затвора, затворниците запеват Интернационала. Наказани с уединение.

1927 г. 28 февруари. 7 дневна гладна стачка за амнистия. Наказани всички с един месец уединение и лишаване от свиждане, кореспонденция и храна.

1927 г. 1 май. Гладна стачка и манифестация на двора. Наказани всички с един месец уединение и 2 месеца лишаване от свиждане, кореспонденция и храна.

1927 г. Юни. Разкриване на канала. Общ обиск от полицейски агенти.

1928 г. Нова година. Гладна стачка за амнистия. Наказани . . .

1928 г. 1 май. Гладна стачка. Манифестиране чрез значки и ленти. Зверски побоища. Наказани всички с един месец карцер, 2 месеца уединение. Затворника Никола Илиев, чл. на ЦК на РП умира в карцера.

1929 г. Нова година. Гладна стачка за амнистия. Наказани всички с 10 дни карцер, 20 дена уединение и 2 месеца лишаване от свиждане. Масови протести от чужбина.

1929 г. 1 май. Гладна стачка и манифестиране чрез червени ленти. Побоища, карцер и уединение.

1929 г. Август. Гладна стачка и манифестация с песне Интернационала. Стрелба в затвора. Неописуеми побоища. Наказание 10 дни карцер и 1 месец уединение, а за 4 души «подбудители» — 1 месец карцер и още 2 месеца уединение.

1929 г. 20 ноември. Гладна стачка против процеса на 52-та. **Целото лето** на 1929 г. политическите затворници са прекарвали в карцер и уединение. Те са крайно изтощени. Половината от тях са туберкулозни. Ако и през зимата бъдат хвърлени в карцера, живота им е в опасност. Нужно е да бъдат енергично защитени. Управата на затвора още от сега се заканва, че след свършване на процеса на 52-та, те ще бъдат отново наказани за «неприлично» държане в съда. Това ще бъде равносилно с убийството им*).

Политически затворници в централния затвор — София

	души
В края на 1925 г.	300
„ „ „ 1926 „	150
„ „ „ 1927 „	90
„ „ „ 1928 „	120
„ „ „ 1929 „	160

Понастоящем са 160 души, от които 71 осъдени, останалите следствени, което свидетелствува за засилването на терора в последните месеци. От 71 осъдени, половината (35 души) имат **смъртни присъди** (тия присъди са заменени с доживотен затвор), 11 души имат доживотни присъди, 12 имат присъди по 15 години и 13 души сж под 15 години. Както се вижда присъдите сж крайно тежки.

По социално положение затворниците сж:

Занаятчи, земеделци и пр.	18
Ученици и студенти	18
Работници	75
Свободни професии (адвокати, журналисти, депутати, инженери)	22

*) Обвиняемите от процеса на 52-та бежа действително карцирани. Последваха нови гладни стачки, дори в карцера — както е случая с комсомолец **Вълчо Ганчев**, който е заявил пиемено до прокурора, че **ще гладува до смърт**, ако не се отмени карцерното му наказание.

FEDERACIONI BALKANIK

DY-MUJUËR

ORGAN I POPUJVET BALKANIK TË SHTVËPUR E I MINORITETEVET NACIONALE

Kundrë Sërbisë së Madhe nënë emërin e re të Jugosllavisë

Kundrë Terrorit të Bardhë të Diktaturës Fashiste ushtëriake!

Popujve të shtypur të Jugosllavisë.

Diktatura e Sërbisë së Madhe u ka dhënë një grusht popujve të shtypur të Jugosllavisë më 3 Vjeshtë të II. Nënë emërin e Jugosllavisë u-proklamua më të vërtet Sërbia e Madhe — pllani i gatitur që kuri prej sundonjësve imperialistë sërbe. Duk e ndarë vëndin në 9 unitete administrative, Banovina, diktatura pënpiqet të prishë njësitë kombëtare që ekzistojnë që prej shekujsh, e të çdukë karakterin e tyre kombëtar. Tokat kombëtare të Kroatisë, të Bosnjës të Herzegovinës e të Kosovës u-copëtuan. Maqedonia bashkë me një pjesë të Kosovës u-proklamuan vise sërbe. Emëri i Malit të Zi heroik u-çduk; prej këtij vëndi e prej një pjesë të Kosovës e një pjesë të Sërbisë u-be një qark me tri kombësi me qëllim që t' a shuajë pakicën shqipëtare dhe të ngjall kundërshtime midis të Shqipëtarëve e të Malëzesve.

Hegemonistët e Sërbisë së Madhe kanë marë një pjesë të madhe të Kroatisë, kanë marë Vojvodinën, Bosnjën, Herzegovinën, Kosovën, Malin e Zi dhe Maqedoninë, edhe prej këtyreve kanë bërë gjashtë «Banovina» sërbe me një menyre artificiale. Viset më pjellore, kompleksin më të pasur të mademeve të bakërit i kanë aneksuar. Për qëllimet e tyre imperialiste muar në dorë të gjitha viset në për të cilat shkon treni edhe i proklamuan vise sërbe.

Ky kollpo i diktaturës ushtëriake është kurorëzimi i terrorit të përgjakëshëm që vazhdoj nëntë muaj kundrë popujve të Jugosllavisë, kundrë të gjithë elementeve, duke nisur nga komunistët edhe nacional-revolucionarët gjer te

demokratët. Ky kollpo është akti i fundit i programit për përmbajtjen e Shtetit, të cilin diktata e proklamoi që ditën e parë që hipi në fuqi: çfarosje e aspiratave kombëtare me ç' do mjet, konsolidimi i një centralizimi sërbe dhe të hegemonisë pansërbe me ndihmën e çizmës ushtëriake.

Pas 6 Vjeshtës së II, organizatat nacionale-revolucionare të Jugosllavisë e të Ballkanit të tërë i kanë shpjeguar me një mënyrë të kthjellët qëllimet të diktaturës ushtëriake. Asi kohe bëmë beraj edhe i ftuam të gjitha fuqitë revolucionare të bashkohen për luftën definitive kundrë diktaturës ushtëriake që të shpëtojmë popujt t'anë prej një çfarosje të plottë.

Vrasjet pa numër të bëra prej policisë kundrë nacional-revolucionarëve, punëtorëve revolucionarë dhe komunistëve, arëstim i mijerave, torturat e egëra dhe mundimet që pësuar me qindra të burgosur politikë e që do të pësojnë paskëta, s' na lenë asnjë dyshim mi fatin që na pret.

Ekzistenca e jonë kombëtare është në rëzik, jeta jonë dhe përparimi i ynë ekonomik dhe kultural, e arthmeja kombëtare e nëve të gjithëve.

A duhet që ne të bëjmë sehir me duar kryq sesi hegemonistët e Sërbisë së Madhe e çfarosin ekonomikisht, me hekur e zjar Shqipëtarët, Maqedonasit, Malëziastë, Kroatët, Gjermanët dhe Ungarezët?

A duhet që ne të heshim më, kurse po vihen prapë në punë metodat e vjetra të kollonizimit e të sërbezimit për të çfar sur fare Shqipëtarët dhe Maqedonasit? Fashistëvë të vjetër të Sërbisë së Madhe u shtoj në Kosovë fashistë të rinj, Rusë të Bardhë nga ushtëria e Wrangel-it, të cilët do të

marin përsipër rolin e xhelatëve të popullit shqipëtar. Metodat e reja janë të tilla që mbë dhjetë vjet e sipër t'a zbojnë popullin shqipëtar prej Kosovë edhe të venë në vënd Serbë; Maqedhonasit t'i eliminonjë ekonomikërisht me anë të kollonistëve serbë edhe me anë të kapitalit serb t'i skllavëronjë; pasi Maqedhonia dhe gjysm'e Kosovës u-proklamuan si Vardar-Banovinë serbe edhe Shqipëtarët e Maqedhonasit u-quajtën serbë, do të ndiqen me një mënyrë më të tmerrshem se gjer tani ata që do të guxojnë të mprojnë emërin e tyre kombëtar dhe gjuhën e tyre të nënës.

A duhet që Kroatët të heshtin kurse po çduken krejt historia e tyre njëmiqëzore dhe kufit'e tyre kombëtare? Kur shuhet fare emri i tyre kombëtar, kur u miren viset e tyre dhe proklamohen si serbë.

Nukë duhet të heshtin! As ata, as trimat e Malit të Zi të cilët diktatorët e krimbur të Belgradit kërkojnë të futin në shtet me popullin shqipëtar. Gjith'ashtu edhe Gjermanët, Ungarezët, Rumunët edhe kombet e tjerë të shtypur s' duhet të heshtin.

Të heshtin e të bëjnë sehir me duar kryq kur diktatura vret e pret domëthënë të tradhëtojnë lirinë dhe ekzistencën e tyre kombëtare. Kjo liri e kjo ekzistencë do të shuhen prej një regjimi që perfaqëson tiraninë më të madhe që ka parë Ballkani, reacionin social më të fortë që po bie mizëriën dhe dëshpërimin. Ky është një regjim bankerësh uzurarë të cilët bashkë me kapitalin e huaj kanë plaçkitur të gjitha plaçkat e botës. Është një regjim militaristësh të cilët, në shërbim të Oborit e të imperializmës pansërbe prishin miliarda të nxiera nga gjaku i popullit për armatosjet që të gatitin një luftë të re në Ballkan e të vëndosin atje hegemonin e Belgradit. Është një regjim i cili i verbëruar nga tërbimi imperialist vret e ther burra, gra e foshnja që t'i mbajë në zgjedhe këto vise të tërë jetën. Është një regjim i cili është hazër, posa imperialistët e mëdhenj t'i japin rudhër, t'a hedhe tërë popullsinë në grykë të topit kundër Bashkimit Sovietik ose një luftë të re në mes të imperialistëve për hesap të njerës anë ose tjetrës.

Kriza ekonomike e ka futur katundarinë në një mizerie pa anë. Qindra mijë katundarë u-bënë argatë dhe venë në viset industriale të huaja ku heqin të zit'e ullirit për të qitur një kafshore bukë. Njëpër krahinat e varfëra zia e bukës nukë resh. Taksat dhe vergjit'e tjera të Shtetit shtohen, çmimet e produkteve të bujqësisë bien. Katundarët, të mbytur në borç, nukë mundin të paguajnë vergjit'e mbetura pas edhe fajden'e bankave, të cilat arrijnë gjer më pesë miliardë dinarë. Reforma agrare u-likuidua dhe çiflik-sa hibernjtë feodalë marin miliarda dhuratë prej pasurisë së popullit për një copë tokë të vogël, kurse pjesa m'e madhe e tokës mbetet në dorë të tyre.

Popullata e varfër copëtohet për një kafshore bukë, kurse qindra milionash prishen për militarizmën edhe rroga e oficerëve xhandarëve dhe policave ritet dy fish.

Nër masat e popujve të kombeve të ndryshme të Jugosllavisë po zjen zemerimi dhe pakenaqesia. Jo vetëm punëtoria serbe po edhe katundaria qendron në radhën e parë të atyre që janë të pakënaqur prej diktaturës edhe regjimi i diktaturës s' ka mundur as me një udhë t'a gabojë.

Konstatojmë që regjimi edhe duke aplikuar metodat më të egëra të terorit s' ka qënë i zoti t'i trembë ose t'i bëjë për vete masat të asnjë kombësie, as masat e kombësive të shtypura as masat e popullit serb. Pakënaqësia edhe zemerimi shpien në një aksion të shëndoshë e të gjërë të masave të cilat janë vetë të zotta t'a rëzojnë diktaturën. Të gjitha konditat për një aksion të tillë ndodhen. Me gjith'atë shohim se një aksion të tillë s' ka. Pse? Pse s' kanë kuptuar akoma se kanë arrirë çaste revolucionare që lypin vepërim decisiv. Se s' e kuptojnë edhe rëndësinë e madhe që ka balli i përbashkët i gjithë elementeve revolucionarë që ndodhen në luftë. Se, kurse klasa punëtore e udhëhequr prej partisë komuniste i bën diktaturës një resistencë heroike, kurse nacional-revolucionarët e ndjekin klasën punëtore revolucionare këmbe-kembës, kryetarët e kombësive kroate, malzese, gjermane, ungareze etj. mbajnë një qëndrim pasiv ose kërkojnë strehë te imperialistët pansërbe ose te fashistët e viseve të tjera.

Në vënd që t'i bëjnë luftë diktaturës në një ballë të gjërë, në vënd të frontit ofensiv të përbashkët të gjithë elementeve revolucionare të vendit, në vënd që të lidhen me neve, nacionalistët kroatë, në krye u-bashkuan me fashistët bulgarë dhe maqedhonas, të cilët e kanë vënë popullin e tyre në zgjedhe, dhe paktizuan me xhelatët italianë dhe ungarezë. Udhëheqësit e lëvizjes katundare, Krnjević edhe Koshuvić, pasi të muaj qëndruan krejt pasivë duke shprerë që diktatura do të bierë vet-vetiu, iknë më në fund fshehurazi që të lefojnë kundër diktaturës. Me këtë mënyrë e vertëtojnë pikëpamjen t'onë që diktatura duhet luftuar me një mënyrë aktive. Po ata kërkuar

ndihmë nga Lidhja e Kombeve dhe nga fashistët italianë, në vënd që, si pas fjalës së kryetarit të tyre Radiç, të marin shëmbell nga populli i Irlandës. Populli irlandes e ka fituar çlirimin e tij me fuqit e tija e me armë në dorë. Një pjesë e kryetarëve të lëvizjes katundare kroate që janë në vënd po meren vesh me diktaturën. Malëziasët lëvizin, kryetarët e tyre rinë me duar kryq; katundarët serbë s' duan të paguajnë vergji, kryetarët e tyre perpiqen të miren vesh me diktaturën.

Sjellja e turpëshme e socialistëve serbe e kroatë, për-krahja që japin për të sërbiuzuar e për të kollonizuar Kosovën e Maqedhoniën, i venë socialdemokratishë damkën e armikut të lirisë se popujve të shtypur të Ballkanit.

Popuj të shtypur të Jugosllavisë!

E vetëmja shpresë që ju mbetet juve, është shpresa te fuqia e juaj e vete. Në qoftë se kini pasur se kini pasur nevoje për një provë nentë muajsh që t'a kuptoni se kjo diktaturë po ju mer më qafë juve dhe fëmijët t'uaj, ja se ku e bëtë dhe këtë prove dhe muar vesh se pa luftë s' munt të shpëtoni gjërrat t'uaja më të shtrenjta: emrin, nderin, kombësinë, bukën e fëmijëve t'uaj që diktatorët pansërbe u-rrembejnë nga goja, djemtë t'uaj që kalben dhe therren nëpër burgjet.

Organizimi i luftës edhe kryengritja me armë është detyra juaj e parë. Duhet t'i nderojmë ata nacional-revolucionarë dhe komuniste që ranë për kauzën t'onë; prej tyre duhet të marin shëmbell. Le të bashkohemi në një front të përbashkët me punëtorinë revolucionare; ky është fronti kundër tiranisë pansërbe; kundër terorit të bardhë, kundër regjimit që çfaros popujt e shtypur te Jugosllavisë.

Liria e popullit më të shtypur nga gjithë popujt e Jugosllavisë, e popullit shqipëtar, varet prej popullit shqipëtar. Po të rimë me duar kryq e të presim çlirimin që jashtë, tradhëtojmë idenë e lirisë të popullit shqipëtar të Kosovës.

Në situatën e sotme iniciativa kryesore për t'organizuar luftën dhe tërë rëndësia e luftës u bie masave të kombësive të shtypura.

Prandaj i thërresim masat e kombësive të shtypura të zgjedhin komitete luftime mes të tyre. Në ç' do fshat, në ç' do vënd duhen të bëhen komitete luftime prej katundarësh revolucionarë, prej punëtorësh e prej intelektualësh të ndershëm e progresistë. Këta komitete duhet t'i organizojnë masat reth' tyre, të jenë udhëheqësit në luftat e përditëshme kombëtare, ekonomike, financiale, sociale-politike kundër diktaturës dhe të marin përsipër organizimin e masave për të rëzuar diktaturën.

Diktatura mbështetet kryesisht mi kasaturat e ushtërisë dhe të policisë. Po këto kasatura i kanë në dorë djemtë t'anë; le t'i kthejnë kundër tiranisë.

Vetëm prej fuqive t'ona, prej njesisë dhe bashkimit të popujve të shtypur të Jugosllavisë varet sa kohë do të qëndrojë në Jugosllavi regjimi m'i përgjakëshme që ka parë Ballkani.

Popuj të shtypur të Jugosllavisë!

Veptra e çlirimit kombëtar është veptra e juaj.

Hyni sakaq në luftë kundër monarkisë së përgjakëshme, kundër diktaturës pansërbe, ushtëriake, fashiste.

Me juve janë lëvizjet nacional-revolucionare, punëtorët revolucionarë dhe lëvizjet katundare të Ballkanit të tërë. Luftën t'uaj e quajnë si luftën e tyre. Do t'a zgjerojnë frontin e përbashkët të luftës që t'i bashkojnë të gjitha fuqitë në luftë për çlirimin kombëtar të plote të popujve të gjithë Ballkanit nga imperialistët e jashtëm dhe të brëndëshëm. Për realizimin të lirisë dhe independencës së Kroatisë, Maqedhonisë, Malit të Zi, Kosovës Shqipëtarë, Slovenisë, Bosnjës dhe Herzegovinës, Serbisë dhe Vojvodës, për realizimin e idesë s'onë së madhe: *Federata Ballkanike e Republikave Kombëtare të Lira*.

Orimi i Unifikuar

Çlirimi Nacional shqipëtar

Komiteti i Kosovës

Organizate revolucionare dobruxhane

Komiteti i Trakës orientale

Vendi klassik i massakrave KOSOVA

II

Nën kthetirat e katilave

Shqiptari, në Kosovë, e në Makedoni, nuk e gzon as të drejten e jetes: çdo serbë nga çdo klasë mundet me e mbytë, pa frigë dënimi e haptas, çdo shqiptar prej çdo klase...

Pra, çdo shqiptar, nënshtetas jugosllavë, e kaa jetën në rezik në çdo ças. Mundet m' u mbytë në shpi të vet, tue dalë nga shpia, tue u kthye në shpi, në çdo vënd ku e çonë puna...

Viktimat per t' u shue, nga ana tjetre, nuk jane as pak kategorizim si gjete. Ketu, nuk flitet per tyra si Radiqi apo per krenete e ndonjij livizjeje politike, cfaredo. Mjaffton me qiellue nga raca shqiptare per me e meritue vdekjen . . . Ka takue shpesh herë qi shqiptari asht mbyte, pse . . . natura kishite ba nji krimë tue krijue të shkretin «të paashëm e të fort» . . . per të zezen e tij . . .

Ma në fund, drejtusat e tanishëm të Jugoslavis, po thuej të gjithë, gjinden në krye t' asaj organizate mixore qi quhet «Bjela Ruka» (Dora e Bardhë), organizatë e gjënë terroristike qi i ka dalë nami, sidomos, pse ka lujtë rolin kryesuer në shkaktimin e luftavet balkanike e botënore. Si kështu, krejt drejtusat e Jugoslavis janë ushtrive fare mirë e gjatas në zana-tin e vrasjevet nga lloja turko-balkanike. Katilat e pa numrë-shëm të shqiptarve të Kosovës e të Makedonis janë, të gjithë, nga kjo organizatë. Janë vllaznue pra me drejtusat e vendit e kështu i gzojnë të drejtat e imunitetit mui si paria e organi-zates . . . Mbetet per t' u shtue se krejt gjyqtarët e krejt avokatet në Kosovë nuk kanë as nji vlerë tjetër veç se atë të pjestaris së «Bjela Rukes». Ahere, krejt vrasjet politike, t' organi-zime prej Beligradit e të veprume prej autoritetevet të vendit ase nën prisin e këtyne të mbramve nuk janë as pak të proceverbalizime nga as nji gjykatorje dhe kështu katilat, po thuej gjithnji, mbeten të pa njoftun . . .

* * *

Jah në çfarë kondita krejt të favorshme pjestarët e «Bjela Rukes» kanë mujtë, në Kosovë e në Makedoni, fillë nga ditët e para të pushtimit serbë, me shvillue nji varg pa mbarim vrasjesh nga të gjitha shkallat. Këtù, vetëm si shemblla, po jepim nji listë fare të voglë vrasjesh tue konfirmuë se shumica e emnavet të viktimave figuroin, po mëjherë, neper proceverbalet e parlamentit të Shqipnis:

1. Nazim Gaffur, ish-deputeti i Prishtines në Skupshinë, u plague rënd në Beligrad më 1925 e u vraa në Prishtinë më 1926.
 2. Rexh Alia, katundar, u vra në Pozharë, nahia e Pejës, më 25. VIII. 1929.
 3. Jussuf Ahmeti, kreu i demokratve të Prishtines, u vraa në Prishtinë, perpara konakut qeveritar, aty kah mbarimi i vitit 1928.
 4. Hasan Uka, katundar, u vraa perpara shpis së vet, ditën, në Vrell (nahija e Pejës), më 8. X. 1928.
 5. Mexhid Beqiri, katundar, u vraa në Noga (nahija e Dibres), në nanduer 1928 prej Markoviçit, kommandanti i Gindarmeris së Rekes.
 6. Myslim Bajrami, katundar, u vraa po prej këtij Markoviçit në Sencë (Reka e Dibres) në qershuer 1928.
 7. Zekir Smajli, katundar, u vraa në Preshonicë prej rreshtarit të gindarmeris Kaprieviç, më 15. VII. 1929.
 8. Murat Fazlia, katundar, u vraa në Niçkor, në shpi të vet prej rreshtarit të gindarmeris Lazoviç, post-kommandanti i Mishroves, më 15. VII. 1929.
- Etj. etj. etj.

* * *

Tash, po na mbetet me konkludue: «Kosova, qysh nga fillesa e pushtimit serbë, asht ba nji vend ku as e drejta e jetes nuk ekziston. Ajo, sundohet prej nji organizate typike katilash e ky sundim mixuer po vijon ma se tet-më-dhet vjet. Këtù, flitet per t' a shpëtue ekzistencen e nji popullit, tue i a sigurue të drejtat ma elementare, të drejten e jetes. E ky shtypi i pa turpshëm i Beligradit po tallet me krejt boten kur po pretendon se në Jugoslavi pakicat kombtare gzojnë të drejta të gjëna politike . . .»

Madrid, më 7. I. 1930

Bedri Pejani

ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΚΑΤΑΠΙΕΖΟΜΕΝΩΝ ΛΑΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ

Η ΕΠΕΤΕΙΟ ΣΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΓΙΟΥΓΟΣΛΑΒΙΑ

Ένας χρόνος πέρασε από τότε που η μιλιταριστική μπότα της κλικας των άξωματικών της «Λευκής Χειρός» και του αρχηγού της του αμβρόσιου βασιλιά 'Αλεξάνδρου, πατά στο σβέρο των λαών της Γιουγοςλαβίας. Ένα ολόκληρο χρόνο συνεχίζεται με τις ματωμένες μεθόδους των τυράννων του μεσαιωνος ή μεγαλοσερβική ιμπεριαλιστική πολιτική απ' τους δικτάτορες του Βελιγραδίου.

Περί τα τέλη του 1928 γένικε το σύνθημα της ελευθέρωσης και της ανεξαρτησίας της Κροατίας, Μακεδονίας, του Κοσσοβο, του Μαυροβουνιού και των άλλων εθνικών μερών, ή απαίτηση των πλατειών εθνικά καταπιεζομένων μαζών, τις έθεσε σε κίνηση και τις οδήγησε σε άνοικτο αγώνα ενάντια στο καθεστώς. Το ένιατο μέταπο των καταπιεζομένων εθνότητων μαζί με τους σέρβους αγρότες και την επαναστατική εργατική τάξη βρίσκουνται μπρός στη πρoγραμματοίηση του. Το γκρέμισμα της δεκάχρονης μεγαλοσερβικής τυραννίας και η εθνική και κοινωνική απελευθέρωση όλων των λαών της Γιουγοςλαβίας έγινε ένα ζήτημα του πολύ προσεχούς μέλλοντος.

Οι μεγαλοσέρβοι ιμπεριαλιστές έφεραν στη σκηνή τη μιλιταριστική κλικά με το βασιλέα 'Αλέξανδρο επί κεφαλής, για να συγκρατήσουν τη κίνηση των μαζών και για να συμπληρώσουν το έργο της τέλει καταπίεσης 8 1/2 εκ. ανθρώπων των δέκα καταπιεζομένων εθνότητων στη Γιουγοςλαβία. Η δολοφονία του αρχηγού του κροατικού λαού Στέφαν Ράντιτς και των συντρόφων του, μέσα στη βουλή ήταν ή αρχή μιας γραμμής φρικτών πολιτικών δολοφονιών, των αγωνιστών των καταπιεζομένων εθνότητων, των κομμουνιστών, των επαναστατών εργατών, των προοδευμένων διανοουμένων, αι όποια συνεχίζονται απ' το καθεστώς της δικτατορίας.

Στις 6 του Γεννάρη κάρουν οι μεγαλοσέρβοι δικτάτορες μαζί με τους βοηθούς τους, τους μεγαλοτραπέζιτες και μεγαλοκτηματίες το πλαστό τους χρονιακό προυπολογισμό και γιορτάζουν συγχρόνως τη «νίκη» της πάρα ύπάρχουσας «τάξης» στο κράτος και της «εθνικής Ένωτητας» στο όνομα της όποιας δήθεν κηρύχτηκε ή δικτατορία. Ο τύπος του καθεστώτος προετοιμάζεται την ημέρα αυτή να έξυμνήσει τη νίκη της «ένωτητας» της μιλιταριστικής δικτατορίας πάνω απ' το «χωρισμό» των εθνότητων, και να ζευλιξει μπρός στα μάτια του έξωτερικού-άφου προηγουμένως πάθηκε όλος

ο αντιπολιτευόμενος τύπος — την «έξαισια εικόνα» του νέου σε ρεομένου κράτους, της Γιουγοςλαβίας.

Μάταιες είναι οι προσπάθειες της δικτατορίας, μάταιες οι προσπάθειες του πωλημένου τύπου. Ο χρονιατικός προυπολογισμός της δικτατορίας είναι παρ' όλη τη λογοκρισία χαραγμένος στη συνείδηση όλων των λαών της Γιουγοςλαβίας και είναι αδύνατο ήπασσογράφηση του προυπολογισμού αυτού. Η κτηνοδία του είναι φανερή.

Το δικτατορικό καθεστώς τσαλαπάτησε με τη κτηνώδη αστυνομική βία όλα τα πολιτικά δικαιώματα και διέλυσε όλα τα πολιτικά κόμματα, τις ταξικές εργατικές οργανώσεις, τους εθνικούς κουλτούρ, ανθρωπιστικούς και αθλητικούς συνδέσμους. Ο νόμος για τη προστασία του κράτους έγινε ο ανώτερος νόμος του κράτους.

Για όλα πνίξει κάθε φωνή διαμαρτυρίας τού μιλιταριστικού δικτατορικού καθεστώτος καταδιώκει, φυλακίζει, βασανίζει και δολοφονεί τους πολιτικούς του έχθρούς. Οι 60 δολοφονίες μακεδόνων, κροατών, αλβανών, μαυροβουνίων, γερμανών και ουγγαρέζων εθνικιστών, κομμουνιστών και επαναστατών εργατών είναι αρκετα γνωστές στη κοινή γνώμη του έξωτερικού. Χιλιάδες βασανισμένοι πολιτικοί κατάδικοι αναμένουν τη δρακόντια τιμωρία. 77 σύρτηκαν ήδη στα δικαστήρια, δύο απ' αυτούς καταδικάστηκαν σε θάνατο, οι άλλοι εν όλω σε 380 χρόνια φυλακή. Και πόσα ακόμη θύματα καλύπτει το σκότος της αδιαφάντησης φαίνεται απ' το γεγονός ότι ως τώρα βρέθηκαν επτά φρικτά παραμορφωμένα πώματα . . .

Βασίζομενο πάνω στα τείχη των φυλακών και πάνω στις δολοφονίες διεκέρυξε ή συμμορία αυτή των τυράννων τη νέα διαίρεση του κράτους σε έννέα μπανάτα, και κατ' αυτόν τον τρόπο κομμάτισε την ένωτητα των εθνότητων. Πάνω απ' τα πώματα των καλλιτέρων τέκνων των καταπιεζομένων εθνότητων, ακολουθώντας την όδο της εκδίωξης ολόκληρων οικογενειών απ' το έδαφος των πατέρων των, διεξάγει ή δικτατορία τον εκσερβισμό ολόκληρων επαρχιών: Κόσσοβο, Μακεδονία, Μπάτσκα . . .

Έν όνόματι τίνος και επί τη βάσει ποιών αρχών ληστεύει και λεηλατεί, σκοτώνει και δολοφονεί έξαφανίζει ολόκληρες επαρχίες και οδηγεί στην άβυσσο ολόκληρες εθνότητες — το σημερινό δικτατορικό καθεστώς στη Γιουγοςλαβία.

Ός τώρα τονίσαμε σε πολλές ευκαιρίες τους σκοπούς και τις μεθόδους της δικτατορίας και ξεμασκαρέψαμε κυρίαρχες προσωπικότητες. Θα φέρουμε στο φως ακόμα μία φορά αυτούς χωριστά και τις ομάδες εν όνοματι των οποίων κυβερνούν.

Σήμερα κυβερνάται εν όνοματι και προς το συμφέρο μιάς милитарιστικής ιμπεριαλιστικής κλίμακας, η οποία ζοδεύει ένα τρίτο του προϋπολογισμού για το στρατό και τους εξοπλισμούς και η οποία προετοιμάζει προς εξυπηρέτηση των γαλλων ιμπεριαλιστών μια ηγεμονία πάνω απ' όλα τα Βαλκάνια. Εν όνοματι μιάς συμμορίας η οποία δολοφόνησε στη περιφέρεια του Τσαρμπροντ και Μπζίλεγκραντ 100 πρόσωπα του βουλγαρικού πληθυσμού, για να αναγκάσει τη Βουλγαρία να υποκύψει, και η οποία σπαταλά σήμερα εκατομμύρια για τον εξοπλισμό των έμμισθων δούλων της στην Αλβανία, για να διαχωρίσει την υποδούλωση του Κόσοβο και για να την εξασπλώσει πάνω σ' όλη την Αλβανία, για να επιβάλει στον αλβανικό λαό αντί του ιταλικού τον μεγαλοσερβικό ζυγό. Εν όνοματι μείζοντων του χρηματιστηρίου, οι οποίοι πήραν τη κυριαρχία στα χέρια τους και οι οποίοι οδήγησαν με τοκογλυφικούς τόκους τις αγροτικές μάζες ως την άκρη της άβυσσου. Εν όνοματι μεγαλοβιομηχανών οι οποίοι έκαμαν το κράτος κληρονομία τους τα δε ταμεία του κράτους ιδιοτικούς τους θουσαυρούς και οι οποίοι εισαγάγουν προστατευτικούς βιομηχανικούς δασμούς ενάντια στην αγροτιά και το φτωχευμένο πληθυσμό των πόλεων. Εν όνοματι μεγαλοκτηματιών και φεουδαρχών, στους οποίους δόθηκε πίσω σχέδον όλη η γη και οι οποίοι πήραν ήδη ως αποζημίωση για το μικρό μέρος που απαλλοτριώθηκε εκατοντάδες εκατομμυρίων δηναρίων. Εν όνοματι και προς συμφέρο του ματαρμένου βασιλέα του πύο μεδάλου μεγαλοκτηματία, ο οποίος άρθμει στην ιδιοκτησία του δέκα άνάκτορα και μία γραμμη έδαφικών ιδιοκτησιών. Μόνο ένα απ' τα κτήματα του, τα οποία ιδιοποιήθηκε κατά το διάστημα της δικτατορίας, το κτήμα του στο Δεμπ-καπού (Μακεδονία) περιλαμβάνει 2000 εκτάρια του πύο έφορου έδάφους της Γιουγοςλαβίας, στο οποίο καλλιεργείται ρύζι, μπαμπάκι, τα καλλίτερα σταφύλια κτλ., στο οποίο ανατρέφονται δόλοκληρες αγέλες άραβικών ίππων και τα καλλίτερα είδη διαφόρων κτηνών. Ο βασιλικός δικτάτορας πήρε απ' τον φτωχό μακεδονικό λαό έδαφος πάνω στο οποίο θα μπορούσαν να ζήσουν 1000 οικογένειες.

Αυτές είναι οι δυνάμεις εν όνοματι των οποίων κυριαρχεί το δικτατορικό καθεστώς, προς το συμφέρον των οποίων διεξάγεται η φασιστικοποίηση σ' όλη τη χώρα και κυριαρχούνται οι μάζες απ' το милитарιστικό φασιστικό κνωστο. Και αυτό δεν είναι σήμερα πύο μυστικό για τις μάζες. Βρίσκοντα εν συνειδήσει των σκοπών και των μέσων της δικτατορίας, και καμμία προσπάθεια του πωλημένου τύπου, καμμία αναγκαστική προσκνητική αντιπροσωπία, μπορούν να εξασπώσουν κανένα για τις πραγματικές όλψεις και πεποιθήσεις των πλατειών στρωμάτων του πληθυσμού. Δεν είναι

έπισης σε θέση να ξεπλύνουν τον οικονομικό και δημοσιονομικό προϋπολογισμό της δικτατορίας, η οποία οδηγεί τη χώρα σε μιά οικονομική καταστροφή, τις δε πλατειές μάζες στην εξάθλιωση και την άπελπισία.

Ένας παθητικός έμπορικός προϋπολογισμός, εκατοντάδες εκατομμυρίων μη πραγματοποιηθέντων φόρων, δισεκατομμύρια τρέχοντα χρέη, χρόνια πείνα σε δόλοκληρες έπαρχίες παρ' όλη την «καλή έσοδεία», εκατοντάδες χιλιάδων άεργοι και φτωχευμένοι άγρότες, που ζητούν δουλιά και ψωμί, γρήγορο ξεπούλημα άνθρώπων και κρυφών, κρατικών έπιχειρήσεων και μονοπωλείων για να εξευρεθεί χρήμα σε όρισμένες καταστροφικές στιγμές και για να αποφύγουν τουλάχιστον προς το παρόν το χρηματιστικό κράχ, δόλοκληρη η χώρα μιά άποκία του ξένου κεφαλαίου, αυτή είναι η πραγματική οικονομική και δημοσιονομική εικόνα της Γιουγοςλαβίας.

Τη πραγματική εικόνα της εσωτερικής κρατικής, «στερέωσης» δεν μπορούν να τη σκεπώσουν ούτε οι φυλακές και τα βασάνα, ούτε οι καταδίκες και οι δολοφονίες των πολιτικών αντίπαλων. Τη πραγματική εικόνα της εσωτερικής κατάστασης στη χώρα δείχνει ένας σκληρός και έπιμονος αγώνας των εθνικο-επαναστατών, των κομμουνιστών και των επαναστατών εργατών, δείχνει μιά άνοικτη εξέγερση πλατειών αγροτικών μαζών, σκότωμοι των εφθάρων και των δικαστικών εκτελεστών, λεηλασίες των εγκατεστηθέντων πλουσιών και μοίρασμα του λεηλατηθέντος χρυσού μεταξύ των πτωχών κατοίκων των χωριών. Προς τμήν της 6 Ιανουαρίου, της έπειτου της δικτατορικής κυριαρχίας, συνέλλαβε η άσπρημία του καθεστώτος ζανά εκατοντάδες Κροάτες και τον άρχηγό του κόμματος του Ράντς Μάσεκ. Την ήμερα όμως αυτή της δικτατορίας θα αισθανθούν το έαυτό του πύο δυνατό εκατομμύρια καταπιεζόμενα Κροατών, Μακεδόνων, Αλβανών, Μαυροβουνιων, Σλοβένων εκατομμύρια των φτωχευμένων σέρβων και μη σέρβων αγροτών, ένωμένοι και πύο μαχητικοί — άκριβώς εξ' αιτίας των συνεχώς μεγαλητέρων καταδιώξεων, εξ' αιτίας της αύξανόμενης εξάθλιωσης στην όποια τους οδήγησε το καθεστώς.

Έδώ και κει ήχει ένας πυροβολισμός, τον όποιο έρίζαν οι μέχρι έγανάκτησης σπρωθέντες σκλάβοι. Οι πυροβολισμοί αυτοί είναι τα συνθηματικά πυρά, για το ότι δεν άπχει πύο κειρός κατά τον όποιο οι μεμονωμένοι πυροβολισμοί θα ένωθούν σε ένα έπιθετικό βούγκιωματών καταπιεζόμενων λαών, της επαναστατικής εργατιάς και των εξάθλιωμένων αγροτών, σε ένα τρίζιμο των όλων, πύο θα κατευθυνθούν ενάντια στη πύο ματαρμένη και άγρια τυραννία. Για το ρήξιμο της κυριαρχίας των τυράνων δεν ύπάρχει κανένας άλλος δρόμος άπό τον ένοπλο αγώνα, απ' την ένοπλη εξέγερση. Η ιδέα μιάς ένοπλης εξέγερσης έγινε γι' αυτό ήδη κοινό αγαθό των πλατειών Γιουγοςλαβικών μαζών, και η γιορτή της 6 Ιανουαρίου θα είναι αναμφιβόλως η τελευταία γιορτή των άιμοθάρων αυτών σκυλλιών.

Η Σύνταξη της «Βαλκανικής Όμοσπονδίας»

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΛΙΓΚΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ Η ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

(Ανταπόκριση απ' το Λονδίνο)

Το άγγλικό τμήμα της διεθνούς λιγκας των γυναικών πήρε τη πρωτοβουλία να οργανώσε στο Λονδίνο μιά Συνδιάσκεψη για τα Βαλκάνια, κάτω απ' τη προεδρεία της Μίς Κούρνει:

Η μίς Βίλσον, η όποια διέμεινε έπι πολύνκαιρόν στη Μακεδονία κάτω απ' τον σερβικό ζυγό, ζαναπεριγράφει την ιστορία του μακεδονικού λαού και διηγείται με μεγάλη συμπάθεια τα ήθη και τη ζωή. Η μίς Βίλσον ήταν και στη Σόφια όπου συνήγησε μακεδόνες έμικραντίδες απ' τη Γιουγοςλαβία.

Υστερα απ' τη μίς Βίλσον μίλησε η μαντάμ Καμιλ Ντεβέ, απ' τη Γαλλία, η όποια κράτησε στην άγγλική μιά εκθεση πάνω στη κατάσταση στα Βαλκάνια. Λέγει ότι είναι αναγκαίο να ένδιαφερθεί κανείς για τη μιά η την άλλη βαλκανική χώρα γιατί μόνο με τη βοήθεια των διαφόρων αυτών δεδομένων θα μπορούσε κανείς να δώσε μιά γενική εικόνα. Νομίζει όμως ότι η διεθνής λιγκα των γυναικών για την ειρήνη και την έλευθερία, θα όφειλε να κάμει ακόμα περισσότερα. Και εξέθεσε ένα σχέδιο διαβαλκανικής εργασίας για τις νέες οργανώσεις γυναικών.

Εξήγησε ότι η λιγκα δε μπορούσε να αναγνωρίσει «μικρές Αντάντ» αλλά μόνο με μεγάλη Ανταντ των νέων, με σκοπό την προπαρασκευή της βαλκανικής άτμόσφαιρας και της δυνατήτητας της ένωσης των βαλκανικών λαών. Η κ. Ντεβέ, που ταξείδισε σ' όλη την Εύρώπη και στην Άπο Άνατολή, ζανάτόνισε τα προβλήματα που τίθενται παντού, τα όποια όμως βρίσκοντα στα Βαλκάνια σε μιά κατάσταση συνεχούς εξέθτητας. Προβλήματα των μειονοτήτων, των συνόρων, της ανταλλαγής των πληθυσμών κτλ. Ετόνισε την εθνική των δυτικών δυνάμεων, των αντίπαλων των ιμπεριαλισμών, έπισης δε και πύο πάντων την ανάγκη της ένωσης για τους βαλκανικούς λαούς, για να διεξάγουν τις έπιθέσεις τους μόνοι τους.

Η κ. Ντεβέ, η όποια είδε παντού στην Εύρώπη τη πορεία του милитарισμού και του φασισμού, έδειξε πόσο οι δυνάμεις της θίας άπειλούν σε κάθε στιγμή την ειρήνη του κόσμου. Η Ένωση των βαλκανικών λαών, λέγει, η Βαλκανική Όμοσπονδία, δεν βρίσκει ακόμα κοντά. Μιά πρέπει να δουλέψει κανείς για τη πραγματοποίηση της. Και εξέθεσε ένα σχέδιο εργασίας στα Βαλκάνια: για τη δημιουργία τμημάτων της διεθνούς λιγκας των γυναικών, για την επαφή μεταξύ των, και για να συντελεστούν από κει στη διαμόρφωση μιάς διαβαλκανικής συνειδήσης. Έτσι προσθέτει η όμιλήτρια, όφειλούμε να δουλέψουμε για την ειρήνη.

Οι παρευρισκόμενοι άποτελούνταν ως έπι το πλείστον από πρόσωπα πύο γνωρίζον μιά η περισσότερες βαλκανικές χώρες. Έπισης και τα τίθεντα ζητήματα παρακολυθήθηκαν με μεγάλο ένδιαφέρον. Ίδιος οι κκ. Ρενέ Σμιθ, Μπρίστον, η κ. Σαβανικ και άλλες φερμιστικές και πασιφιστικές προσωπικότητες του εργατικού κόμματος (Λαίμπουρ πάρτυ) κτλ. άκουσαν με μεγάλο ένδιαφέρον και συμπάθεια τη σαφή και λεπτομερή εκθεση της κ. Ντεβέ.

Η διεθνής λιγκα των γυναικών, η όποια ήζαρε να ένδιαφερθεί για τη Κίνα, για το ζήτημα των άποκίων, και η όποια διεξάγει τη στιγμή αυτή μιά καμπάνια στην Άγγλία, Γερμανία, Γαλλία, Όλλανδία και στη Γενεύη ενάντια στο όποιο, δείχνει ότι είναι μιά όμως γυναικών η όποια έξω απ' τα κόμματα, ζητά μέσα για την εξασφάλιση της ειρήνης. Και μεταξύ των μέσων αυτών, η Ένωση των Βαλκανικών Δημοκρατιών, είναι ένα πύο θέσι η λιγκα.

Πολύ ένδιαφέρον σύνδεσμος, και ο όποιος δείνει στους Βαλκανικούς την έλπίδα να δουν την κοινή γγάμη να διασπηνίζεται και να βοηθή στη πραγματοποίηση της Βαλκανικής Ένωσης.

R. Βίλλιαμς

بalkan فدراسیون

هر اون بش كونده انتشار ايدر
بalkan مظلوم ملتريك و اقليتريك مجموعه سيدر

يوغوسلاويا مظالمندن قوصوه صحنسى

قانونته اعتماد ايدن ملل مظلومه نك تجايع احوالى بويله قانونته استحضاف ايدن بر حكومت، اداره سى آلتده كي ملتريك قانلريه، ماللريه، جانلريه اوينايان بويله بر چته هيتي آوروياده نى مثالدر.
صرب چتسك، بلا روقه نك، قوصوه ده آرنائوك هر نه صورته قولورسه اولسون احساسى بولتيقه سى تئاجيدر كه balkan حرق زمانه قدر اچانيق قصبه سى اهاليسى كاملا آرنائوك ايكن بو كون قصبه نك آتئيق يوزده آتئيشى. بيله آرنائوك قالمامشدر. بلا روقه حكومتى سائر آرنائوك صبه لرده الندن كلن هر درلو شقاوت و جنايتلى ياپديغي كي چچانيقده، قانراؤد تاريخ ملينك ايلك اختلال مركزى اولان بو قانراول ياتاغنده ده بچار سليم شتاقه يه ياپيلان سيستماتيك اشكنجه و ياغمار كدرلره آرنائوك كولورنى بوشالتمقده در.

كيلان قضانك اك زكنين و اك معمور كوليرى بلا روقه نك سيستماتيك ته رورى ايله خرابه زاره دونمشدر. گوله قار، پوزه ران، لوبيتا، سلاتينا، بوهيك، الخ بيوك، زكنين آرنائوك كولورنده بلا روقه نك ياپديغي باربارلقلر، وخشتلر يوزندن اهالى او حواليده ٠٠٠ نبتنده آزاليمشدر. بو حواليده بلا روقه هر يردن ده فضل باربارلق ايتمشدر. چونكه بو حوالى كوليرى اخلاقا پك متين، وجودجه صاغلام، پك چاليشقان، هيچ بر وقت هيچ بر حكومتك استبداديه بويون اكهين قانراول نسلدر تورك اردوسى تاريخ حرنده كيلان طابورلى بايراغى تورك اردوسنك اك شرفلى بايراغى ايدى. كيلانك، موروانك قهرمانلى همان هر استحكامده مظفريت بايراغى ايلك اول ركز ايدن غازيلردى. الطبع آرنائوك نام و شانى اورته دن قالديرمه قرار و يرش اولان بلا روقه ايچون كيلان، موروا، قوه طاغ، پريشنيه نك دره نسيه حواليسى باك تهكله لى و اك يوروجو منطقه لدر. بورالده كون اورته سى كولير en masse كنه حالنده چولوق جوجقله برابر طوپرله بومباردومان ايديلرك احراق ايديلمشدر. بو حوالى كولورنده ژيو قوويچك سلاح آرقه داشلى چوجقلى والده لرنيك قارشوسنده ياقتشدر اركلرى باغلاياراق والده لرى هر درلو شناترلره پارچه له مشدر. ايسته بو ژيو قوويچلر، بو باربار آرنائوك دشمنى بلا روقه دركه بو كون هر درلو ملعت قوللاناراق آرنائولنگك اك تميز ناحيه لرني اغفال ايدرك بلا روقه نك كيرلى، قانلى الندن شفا و شفاعت اميدلره ياشاتمقده در فاختيروا يا اولو الالبصار.

بوفسور كامل بالا

برلين

اولكى نسخه ده يوغوسلاويا نك قوصوده آرنائوك ملتته قارشى ارتكاب ايتديكى وخشت و باربارلقلر و بالخاصه ژاندارمه قوه قول قوماندانلرينك مظلوم آرنائوك ملتته قارشى علنا اجرا ايتمكه اولدقلى جنايتلى كنج آرنائوك پارلامنتوسنك فياض روح ملي سندن فوران ايدن آتئين استيضاحات و مناقشاتك بر قسمنى يازمشم، يوغوسلاويا ديقتاتورلنگك ملل حكومه و مظلومه يه كل يوم اجرا ايتمكه اولديغى شقاوتلر و مظالم حقدده آروپا افكار عموميه سى كه كي قدر توير ايدمش ايسه ده آرنائوك پارلامنتوسنك زمان، مكان، اسم تصريح ايدرك پارلامنتو دوسيه سنه قيد ايتديركى جانلى و ثائقك ده بر قسمنى قارئينه عرض ايدمجه. ايسته مبعوث ياشار اربارنك استيضاحاتندن بر پارچه: پرشته سابق مبعوثى رمضان فيض الله افدى (مليت پرور بر مجاهد) كوياكه ١٩١٥ ده حرب عمومى اثناسنده پرشته نى بلغارلر اشغال ايتديكى صره ده حرب ضابطلرني اولدورمش ديه پرشته صرب حكومتى طرفندن احما ايدلمشدر. چچانيقلى تجار رمضان سليم شتاقا كوياكه بلغار اشغالى زمانده اورتاغى اولان بر صربك پاراسنى به ديكندن طولانى ١٩٢٨ حزينانده توقف اولنور و كندسندن بكرى يك دينار آلنور. بو ايكي مثال، آرنائوك مبعوثك بو ايكي وئتيقه سى صرب حكومتك آرنائوك ملتتك احساسى اطرافنده كي بولتيقه سنك باربارانه، قانلى صفحاتى پك بارز بر صورتده كوسترير. بر ملت پرور آرنائوك مبعوث نامزدلكنى اعلان ايديور. اونك مبعوث چقمه سنه قانون مانع اولميور. فقط بياض الك قاتل پروغراى سقويچيناده بر آرنائوك ملت پرور مبعوثى بولوندورماق ايچون، جنايتلرني ده سربست اجرا ايدمبلسى ايچون اسباب قانونيه آرامغه حاجت كورميور. بياض ال چتسك قرارى كافيدر. فقط هر نه دنسه قوميلوط بر مبعوث حقدده ياپيلديغى ايچون قانونى بر بهانه آراتمش و اون اوچ سنه اول بلغار اشغالى اثناسنده حرب ضابطلرني اولدورمش ديه مظلومى اولدور- ولمشدر. بو فئج مثال، صرب حكومتى زمامدارنك قانونه نه قدر استهزا ايتديكلرني پك بارز كوستريليير. صرب تبعه سندن چچانيقلى مرد بر ناموسلى آرنائوكى هجرته مجبور قيلق ايچون اون اوچ سنه اوكل بر اورتاقلى وسيله ايديليور الندن تكميل ثرونى آلنمدقجه زوالى سليم شتاقا حسخانه دن قورتولاميور. ايسته يوغوسلاويا دنيلن حكومتك ناموسنه،

Prix de la simple Edition: A ou B:
par No.: doll.: 0.05; fr. suisse: 0.25; fr.
frs.: 1.25; mark: 0.20; schilling: 0.30.
Abonnement 6 mois: doll.: 0.60;
fr. suisses: 3.-; fr. frs.: 15.-; marks: 2.40;
schillings: 3.60.

SOMMAIRE

Notre nouvelle adresse: Wien, IX., Postamt 71, Postfach 50
Prière d'adresser tout envoi d'argent à "La Fédération Balkanique
— Postcheckkonto No. D-73.796 Wien, Autriche"

Prix de la double Edition: A et B:
par No.: doll.: 0.10; fr. suisse: 0.50; fr.
frs.: 2.50; mark: 0.40; schilling: 0.60.
Abonnement 6 mois: doll.: 1.20; fr.
suisses: 6.-; fr. frs.: 30.-; marks: 4.80;
schillings 7.20.

Texte croate (pages 2801—2805)

Balkanska Federacija: Apel — I. Dravski: Prošlost Hrvatskog seljačkog pokreta i njegovi izgledi u budućnost — B. Pejani: U zemlji pokolja-II — K. Arboré-Ralli: Sovjetska moldavska republika — Pooštrenje zakona o zaštiti države — N. Matijević: Diktatura u škripcu — J. Katalinčić: Ko su novi "hrvatski" banovi?

Texte bulgare (pages 2805—2808)

Балканска Федерация: До приятелите на «Балканска Федерация» — Апел. До българския трудящ се народ — К. И.: Тринадесетия конгрес на д-ва «Добруджа» — С. Арбор-Рали: Молдавската съветска република — Героичната борба на българска пролетариат

Texte albanais (pages 2808—2810)

Kundrë Sërbisë se Madhe nën emërin e remë të Jugosllavisë — B. Pejani: Vendik klasik i masakrave-II

Texte grec (pages 2810—2811)

Βαλκανική Ομοσπονδία: Ἡ ἐπέτειος τῆς δικτατορίας στῆ Γιουγκοσλαβία — P. Βίλλιαμς: Ἡ διεθνῆς λίγκα τῶν γυναικῶν καὶ ἡ εἰρήνη στὰ Βαλκάνια

Texte turc (pages 2812)

بوفسور كامل بالا: يوغوسلاويا مظالمندن قوصوه صحنسى